

Telegraful Român

Onor. Asociațiunea pentru literatura
română și cultura poporului român
Sibiu
Str. Șaguna 8

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în anul 1853 de M.

Andrei Șaguna

Abonamentul

pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 1000. Autorități și străinătate Lei 1500. De sprijin Lei 1500. Pentru America 10 Dolari.

Articolele și corespondența

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45. — Articolele nepublicate nu se inapoiază. — Scrisorile nefrancate se rețușă.

Prețul inserțiunilor

un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

Abonamentele și inserțiunile

se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Hristos a înviat!

P. P. S. S. Voastre,
Dle Secretar General și reprezentant al Guvernului,
P. Cucernici părinți,
Domnilor deputați,

Este pentru mine totdeauna o mare bucurie să văd în jurul meu pe reprezentanții clerului și ai poporului dreptcredincios al Arhiepiscopiei noastre, întruniți pentru împreună sfătuire asupra problemelor noastre de viață bisericească. Ca de fiecare dată, primul cuvânt prin care îmi exprim această bucurie este acela de: Bine ați venit!

Onorată Adunare Fparhială,

Spre deosebire de alți ani, în anul acesta am ținut să convoc Adunarea Eparhială la Dumineca Tomii pentru a face din actuala sesiune a ce-i mai înalte corporații reprezentative a Arhiepiscopiei noastre o sesiune comemorativă a actului sfânt prin care a început era cea nouă a întregii vieți bisericești a Românilor din Ardeal. Astăzi se împlinesc o sută de ani de când trimisul lui Dumnezeu Arhimandritul Andrei Șaguna a fost hirotonit la Carlovitz ca episcop al Românilor ardeleni. Am putea privi tot ce s'a înfăptuit în acest veac în Biserica ortodoxă din Ardeal ca o desfășurare a puterii și a înțelepciunii uimitoare cu care a pornit în acel moment Andrei Șaguna la munca de ridicare a Românilor ardeleni.

Dar noi ne vom mărgini la o scurtă recapitulare a înfăptuirilor lui directe în cursul celor 25 de ani de arhipăstorie, cari au urmat după hirotonirea dela Carlovitz.

În cuvântarea rostită la acea ocazie Șaguna a făcut un legământ, care cuprindea concentrat în cuvintele sale puține cel mai larg program: „Tu Doamne, zice el, știi că spre scopul meu a alerga doresc: pe Români transilvăneni din adâncul lor somn să-i deștept și cu voie spre tot ce e adevărat, plăcut și bun să-i trag”.

Legământul și programul acesta l-a îndeplinit Andrei Șaguna cu prisosință. Fiind „inamicul făgăduielilor goale”, el porni îndată la lucru cu o energie extraordinară, care nu l-a părăsit toată viața. Îndată ce sosi în Ardeal ca episcop participă la Marea Adunare Națională de pe Câmpia Libertății dela Blaj, împreună cu episcopul unit Lemenyi, indentificându-se atât de desăvârșit cu nizuințele poporului ardelean după libertate națională, încât fu ales în acea Adunare președintele comitetului național încredințat cu conducerea luptei pentru obținerea revendicării formulate pe Câmpia Libertății. În această calitate Șaguna făcu în anii următori lungi și ostenitoare drumuri la Viena, conduse delegații numeroase la forurile de stat, compuse și prezentă memoriu în cari se articulează cu multă îndrăzneală și într'o formă tot mai lămurită o înaltă concepție de om politic, care cunoaște și și-a însușit perfect toate durerile și toate nevoile poporului pe care-l reprezintă. Activi-

CUVÂNTAREA I. P. S. Mitropolit Nicolae la deschiderea Adunării Eparhiale din 9 Mai 1948

tatea aceasta n'a părăsit-o Șaguna toată viața și se poate spune, în tot timpul arhipăstoriei sale, el a fost conducătorul politic al poporului român din Ardeal, conducătorul politic al unui popor în luptă cu asupritorii

și a îndrumat Reuniunea Meseriașilor din Sibiu. Ingrijindu-se de formarea unor bărbați capabili să conducă aceste instituții, Șaguna a trimis tineri la universități din străinătate, iar pentru alimentarea neconținută a școlilor

ANDREI ȘAGUNA EPISCOPI, 1855
(Portret de Mateescu)

săi, deci suferind el însuși de toate strâmtorările în cari se afla acest popor, nu beneficiind de onorurile și beneficiile materiale ce le poate oferi un popor ajuns stăpân pe destinele sale. Șaguna a fost tot timpul în truntea luptei unui popor asuprit împotriva unor categorii de asupritori.

Dar acțiunea politică n'a absorbit cu totul uriașa energie a Mitropolitului Andrei Șaguna. O mare parte din această energie, sau cea mai mare parte a închinat-o ridicării poporului pe teren școlar, cultural și bisericesc. A sporit la număr mare și a organizat școalele populare, făcând din ele una din grijile de căpetenie ale preoțimii. Prin această viață bisericească s'a culturalizat, preoții trebuind să se țină la curent cu problemele de cultură și de pedagogie, iar viața culturală a poporului și-a păstrat o pecetie morală și creștină, în armonie cu fondul genuin al sufletului etnic. Biserica a fost legată printr'un nou fir puternic de popor. Pentru pregătirea profesiunilor intelectuale necesare în viața națională, Șaguna a întemeiat liceul din Brașov, gimnaziul din Brad, a ridicat nivelul de pregătire a viitorilor preoți și învățători în institutul teologico-pedagogic din Sibiu, iar pentru luminarea și întărirea păturii de meseriași români a întemeiat

cu cărțile necesare, a bisericilor cu cărți bisericești și a clerului și poporului cu un ziar trebuincios a întemeiat „Tipografia Arhidiecezană” și „Telegraful Român”. El însuși a fost un autor prodigios, dând Bisericii noastre din Ardeal prima literatură teologică, afară de tipărirea unui text revizuit al Sfintei Scripturi.

Preocupat neconținut de ridicarea culturală și economică a poporului, pentru răspândirea cunoștințelor de tot felul și mai ales pentru trezirea conștiinței naționale prin cultură a păturii largi a poporului, Șaguna a întemeiat „Asociațiunea pentru literatură și cultura poporului român”.

Dar pentru ca Biserica să poată îndeplini toate aceste funcțiuni noi și pentru ca să poată îmbrățișa și unifica toată viața poporului, eliberată în mare măsură de supravegherea bănuitoare a unui stat străin, Șaguna a reînființat vechea noastră Mitropolie, cu prestigiu înălțat, și prin Statutul Organic i-a dat acea solidă lege de organizare Bisericii ortodoxe din Ardeal, care a devenit la 1925 legea de organizare a întregii Bisericii ortodoxe din Statul român întregit. Aplicând reflexiunea sa de înțelept cugător juridic unor forme străvechi în viața bisericească a Românilor ardeleni, Șaguna a desprins acele mari

principii de organizare, cari derivă din însăși ființa Bisericii și din destinația ei în mijlocul popoarelor, principii ce tind să devină bunul comun al organizației tuturor Bisericilor, ortodoxe.

Este mai întâi principiul autonomiei. El exprimă adevărul că Biserica nu-și are originea în nici o putere pământească, de care să fie și dependentă, ci a fost întemeiată de Dumnezeu ca o instituție de sine stătătoare, avându-și numai în El izvorul puterii sale. Scopul cel mare al ei, care depășește lumea pământească, îi impune o răspundere pentru ceea ce are să reprezinte și să lucreze între oameni, care se deținește ca o autonomă conștiință de sine și de misiunea sa. Principiul acesta și-a făcut drum în viața omenirii creștine și Biserica i-l revendică nu numai ca libertate de credință, ci și ca afirmare a drepturilor sale și a posibilității de lucrare nestingherită în lume.

Celelalte două principii mari ale Statutului Organic sunt cel al participării mirenilor la îndrumarea chestiunilor administrative, culturale și economice ale Bisericii prin corporațiile reprezentative alcătuite pe baza sufragiului universal. Ele sunt quintesența democrației. Șaguna a fost ajutat la formularea acestor principii de organizare și de spiritul liberalist care-și făcea drum biruitor în vremea sa, dar ceea ce l-a îndemnat mai ales să le pună la baza Statutului său a fost convingerea că în ele se exprimă ființa cea mai autentică a creștinismului. Și într'adevăr așa este, dacă una din învățăturile scumpe ale creștinismului este că toate sufletele sunt egale în fața lui Dumnezeu, iar altă învățatură creștină e că nimenea nu poate fi mântuit cu sila, ci fiecare trebuie să contribuie liber la mântuirea sa și să participe cu răspundere personală la instituția de mântuire, care este Biserica.

Mitropolitul Șaguna a fost conștient, fapt pe care îl constatăm din scrierile sale canonice, că aceste principii de organizare bisericească sunt cele mai corăspunzătoare ființei Bisericii ortodoxe, nu numai pentru timpul său, ci pentru oricare altul. Principiile cari stau la baza legii de organizare bisericească a Mitropolitului Șaguna au astfel o valoare ridicată deasupra împrejurărilor schimbăcioase și sunt valabile pentru toate timpurile.

Ceea ce i-a dat lui Șaguna putința să desprindă aceste mari principii de organizare a fost iubirea sa de Biserica și iubirea sa de popor contopită într'o singură iubire. Iubirea aceasta l-a făcut să se plece cu înțelegere peste realitățile de viață bisericească a poporului și iubirea aceasta l-a îndemnat să pună la baza legii sale principiile menite să ducă la suprema înflorire viața Bisericii și viața poporului, căci aceste două stau într'o indisolubilă legătură. Iar roadele pe cari această lege le-a adus, dovedesc că viziunea lui Șaguna a fost justă.

(Continuare în pag. 2-a)

Cuvântarea D-lui Prof. J. Nistor

Secretar General al Ministerului Cultelor
la ședința comemorativă a Adunării Eparhiale

Vorbind din partea Ministerului Cultelor, la ședința comemorativă a Adunării Eparhiale, D. Prof. I. Nistor, Secretar general al celui Minister, a evidențiat întreita semnificație a zilei de 9 Mai. În primul rând, în această zi se împlinesc 71 ani dela proclamarea independenței și suveranității Statului român. Tot în această zi se împlinesc trei ani dela victoria asupra fascismului german și 100 ani dela sfințirea într-un episcop a lui Andrei Șaguna, pe seama Eparhiei ortodoxe din Ardeal.

Deoarece venirea marelui Arhiepiscop la conducerea Eparhiei ortodoxe a Ardealului a avut loc în vremuri de frământări sociale asemănătoare celor din zilele noastre, D. Prof. I. Nistor analizează mai întâi organizarea socială și problemele ce frământau popoarele din fosta Austro-Ungarie în secolul al XIX-lea, arătând condițiile umilitoare în care a găsit Șaguna pe viitorii săi păstoriți.

Trecând apoi la înfățișarea vieții și faptelor marelui Mitropolit, D-sa a spus următoarele:

Născut în 1808 dintr-o familie de negustori macedoneni, Șaguna a trebuit să cunoască de timpuriu aceleași lipsuri, nevoi și asupriri de care sufereau românii din Imperiul austro-ungar în genere. Tatăl său, Naum Șaguna, ruinat materialcește și sărăcit, în nădejdea unei salvări a situației, trecu în 1814 la catolicism cu cei trei copii ai săi: Avreta, Ecaterina și Anastasiu, care mai târziu a luat numele de Andrei.

Numai datorită strădanilor vrednicei mame, Anastasia Șaguna, care prin stăruințe irezistibile a câștigat în 1816 dreptul de a rămâne lângă copiii săi, se datorește scăparea acestor copii din mrejele catolicismului. Anastasia Șaguna a știut să influențeze atât de puternic pe fiii săi, crescuți în spirit catolic, încât cei doi băieți, îndată ce au ajuns la majorat, au revenit la religia ortodoxă.

Nici mitropolia sârbească din Carloviț, în timpul cât a servit ca profesor la Vârșeț,

La sfârșitul vieții sale a lăsat Biserica noastră așezată pe temelile unui progres sigur, garantat de conștiința clerului și a poporului, înălțată și identificată cu Biserica, care mântuire s'au făcut nouă din neam în neam. Iubirea marelui ei Păstor a fost răspândită de tot ceea ce s'a înfăptuit în viața Bisericii Românilor transilvăneni.

Și ea e răspândită azi de recunoștința noastră, a clerului și poporului reprezentat prin aleșii săi cari constituie această Adunare Eparhială, care să închină cu pietate memoriei Lui.

Oonorată Adunare Eparhială,

La noi Români, viața bisericească și viața națională stau în strânsă legătură. Astfel s'a potrivit ca astăzi, în ziua de 9 Mai, să sărbătorim pe lângă împlinirea celor 100 ani dela sfințirea într-un episcop a lui Andrei Șaguna, și Ziua Independenței Țării românești, legată de războiul din 1877 și de ziua biruinței din anul 1945. Cu sufletele înălțate ne purtăm cu recunoștință gândul către cei cari ne-au ajutat să ne făurim independența Țării și a Neamului nostru. Le făgăduim totodată că legați cu drepturile noastre la independență o vom apăra ca pe o condiție de viață a poporului nostru. Să culegem din aceste mari momente încredere în Neamul și Țara noastră și în viitorul la care avem tot dreptul să ne așteptăm. Să luptăm din toate puterile pentru aducerea aceluși „viitor de aur”, pe care l-a cântat poetul. Să rugăm pe bunul Dumnezeu să-și reverse darul și binecuvântările Sale asupra poporului nostru, a Țării românești și celor ce stau în slujba lor.

Declar Adunarea Eparhială din anul 1948 deschisă.

nu l-a putut influența pe Șaguna și n'a putut sădi în sufletul său alte interese, decât acelea ale ridicării economice și culturale ale poporului său și ale bisericii pe care a fost chemat să o conducă.

În 1846, la 28 Iunie, arhimandritul Andrei ajunge vicar episcopesc la Sibiu.

Încă în același an, în calitate de vicar, emite circulare din care reiese un program social și pedagogic de ridicare a nivelului economic și cultural al poporului, prin exemplul premergător al preoților, pe care îi îndrumă să îndrepte pașii poporului pe cărările înaintării în cultură și bună stare.

Sfaturile date preoșimii de vicarul de atunci nu-și pierd valabilitatea nici în zilele noastre. Sunt actuale indemnurile către preoști de a se feri de cercetarea cărciumelor; de a nu lua pentru slujbe decât „sâmbria legiuită”, la „câștig spurcat” să nu râvnească; iar la cei săraci să slujească „inzadar”, adică gratuit, căci pentru această osteneală mare plată vor avea în ceruri. Cu învățătorii și cântăreștii să trăiască în dragoste și bună înțelegere, unindu-și puterile într-un învățatura tinerimii.

În primele zile ale lui Dec. 1847 a avut loc la Turda alegerea de episcop în scaunul vacant dela Sibiu. Protopopii, care îl considerau să b, nu l-au copleșit cu voturile lor, ei simpatizând mai mult pe cei doi nepoți ai răposatului episcop Vasile Moga, pe Ioan Moga și pe Moisa Fulea. În urma favorului de care se bucura la curtea din Viena, împăratul confirmă în scaunul de episcop pe Andrei Șaguna la 5 Febr. 1848.

În circulara dată cu această ocazie noul ierarh și-a arătat atașamentul către popor prin cuvintele: „Tată zic să fiu, și încă odată zic, tată să fiu în înțelesul cel adevărat”.

Momentul mare pe care îl sărbătorim astăzi este cel al sfințirii sale într-un episcop, sfințire ce s'a săvârșit la Carloviț de către mitropolitul sârb Iosif Raiacici la 30 Aprilie 1848 în Dumineca Tomi.

În cuvântarea rostită cu această ocazie noul episcop spune dela început: „Se cere dela mine, ca prin ocârmuirea mea să se pună în lucrare reînvierea diecezei noastre transilvane și ca reînvierea aceasta să corespundă trebuințelor bisericii, mântuirii poporului și spiritului timpului”.

Iar după ce aduce mulțumiri autorității de stat și celei bisericești de încrederea acordată, își încheie cuvântarea cu fraza care cuprinde un întreg program de muncă:

„Tu Doamne știi, că spre scopul meu a alerga doresc: pe Români transilvăneni din adâncul lor somn să-i deștept și cu voia către tot ce este adevărat, plăcut și bun să-i trag”.

Și într-adevăr până la ziua morții sale, 25 Iunie 1873, a muncit pentru ridicarea nivelului economic și cultural al poporului, îndrumându-l spre îndeletniciri dela care până atunci a fost împiedecat: spre comerț, industrie și îndeletniciri intelectuale.

În vederea acestui scop Șaguna a creat școli primare confesionale, școli secundare, comerciale, teoretice, normale și logice.

Episcopia a ridicat-o în 1864 la rang de Mitropolie, scoțând biserica ortodoxă română ardeleană de sub supremația mitropoliei sârbești, iar prin „statutul organic” i-a dat o organizare democratică.

Pentru strădanile neconținute de ridicare a nivelului economic și cultural al poporului, pentru organizarea bisericii ortodoxe din Ardeal, prin care ea a putut rezista acțiunii catolicizante, poporul îl stimează ca pe unul din cei mai mari ierarhi.

Iubiți ascultători,
Dela Șaguna și până astăzi starea de lucruri în domeniul social și politic s'a schimbat fundamental. Prin lupte continue poporul de iobagi din Ardeal și-a câștigat libertatea completă.

Astăzi, după trei ani dela înfrângerea fascismului cotropitor și după răpunerea uneltelor interne ale imperialismului, toate piedecile puse în fața propășirii poporului nostru sunt înlăturate. În Republica Popu-

Din Pastoralele vlădicești de Sfintele Paști

Toate roadele venirii Sale pe lume, precum și a jertfei, Învierii și Înălțării la cer, Domnul nostru Iisus Hristos ni le-a lăsat în Biserica Sa. Toată comoara Lui de învățături pentru luminarea sufletului și tot belșugul de har pentru vindecarea bolilor sufletești, le găsim în Biserica. Învățătura Lui dumnezească răsună prin glasul propovăduitorilor Bisericii în tot pământul. O pot asculta toți. Credința se naște din auz (Rom. 10, 14). Fiecare suflet dornic de înviere și viață o află la fiecare pas. Prin taina Sf. Botez fiecare suflet omeneșc poate fi alțuit în Hristos și îmbrăcat în El (Gal. 2, 27). Chiar dacă o mare parte din viața de până aci am petrecut-o departe de Dumnezeu, în dușmănie față de El, sau în mocrila păcatelor, ușa mântuirii ne stă încă deschisă până în clipa morții. Biserica este această ușă de mântuire și turn de scăpare. Pe ea nici porțile iadului nu o biruesc, pentru că ea are la temelie piatra cea unghiulară, care este Iisus Hristos (Efes. 2, 20). Biserica este însuși Iisus Hristos, care petrece în mijlocul nostru.

„Iisus Hristos — eri și azi și în veci același este” (Evr. 13, 8). Dovada Învierii și a puterii Lui noi o avem și azi în minunea neîncetată prin care El învie sufletele la o viață cerească, îndrumă viața omenească spre desăvârșire și ține deschis cerul cu toate comorile lui.

Toate aceste adevăruri ne strălucesc la fiecare Înviere a Domnului și ne umplu inimile de mângâiere. Ele prăvălesc totdeauna piatra de pe mormântul îndoielilor noastre, încât sufletul ușurat mărturisește: biruința vieții asupra morții; a adevărului asupra minciunii; și a binelui asupra răului. Acesta este darul zilei luminate de Paști.

(Din Pastorală Prea Sfințitului Episcop ANDREI al Aradului).

Iubiții mei... Vă indemn, Vă rog și Vă poruncesc, în numele Domnului nostru Iisus Hristos, să Vă iubiți și voi unii pe alții, precum El ne-a iubit pe noi până la moarte și încă „moarte de cruce” (Filip. 2, 8). Să Vă iubiți mai mult decât până acum, să Vă iubiți mai conștient și mai tare decât până acum, să Vă iubiți din toată vârtutea sufletului vostru...

Vă mai indemn să iubiți ca pe lumina ochilor voștri sfânta noastră Biserica ortodoxă, biserica moșilor și strămoșilor noștri, care s'a făcut nouă — prin povăța ei nemincinoasă și nerătăcită — mântuire sigură din neam în neam. Cercetați-o cu trăgere de inimă și din convingere adâncă! Ajutați-o în lipsurile ei! Ingrăjiți-o în necazurile ei! Întăriți-o în fața vrăjmașilor ei! Ascultați-i, fără sminteală, sfaturile ei, căci prin toate acestea pe voi înșivă Vă izbăviți și pe pruncii voștri.

Iubiți-Vă neamul și toate comorile vieții lui sufletești!

Iubiți-Vă limba, în care se îmbracă și

lară Română toate forțele creatoare deslănțuite sunt în slujba ridicării nivelului economic, social și politic al maselor muncitoare, care au fost ținute în beznă sărăciei și a întunerecului veacuri de-a rândul.

Biserica ortodoxă română, biserica majorității populației Republicii noastre populare, se bucură de completă libertate de organizare. Ea nu are a se teme de nicio asuprire din partea altei biserici.

Biserica nu mai are de luptat cu o organizație de stat îndreptată împotriva ei și a enoriașilor săi. Ea are alături de ea o organizație socială care depune tot efortul pentru ridicarea nivelului economic și cultural al acestor enoriași.

Scopul marelui ierarh Șaguna, de a deștepta din adâncul lor somn pe Români și a-i îndrepta spre tot ce este adevăr, bun și plăcut, de abea în zilele noastre este atins în toată amploarea lui.

Iată de ce, astăzi, cler și mireni, uniți într-un înalt sentiment de patriotism adevărat și atotcuprinzător, datori sunt a munci fără preget pentru întărirea Republicii noastre dragi și pentru ridicarea standardului de viață materială și spirituală a poporului, precum și spre îndreptarea privirilor tutoretătenilor, nu spre Roma papală, nici spre Apusul imperialist, ci spre consolidarea Republicii noastre populare în alianță cu popoarele iubitoare de pace și libertate.

prin care grăiește sufletul neamului nostru românesc!

Iubiți-Vă școala și faceți din ea altarul de lumină și cultură al satului vostru!

Iubiți-Vă țara și ogoarele ei, rodindu-le prin munca voioasă a brațelor voastre!

Iubiți-Vă prietenii și dușmanii deopotrivă, iertând orice aveți asupra cuiva cum ne-a iertat și nouă Domnul!

Iubiți toate cele frumoase și bune, adevărate și drepte, cinstite și curate, căci iubirea dela Dumnezeu este și la Dumnezeu duce.

Iubirea este și rămâne legea cea mai înaltă și mai sfântă a împărăției lui Dumnezeu, — singura lege care mântue și fericeste cu adevărat, atât în veacul acesta, cât și în cel viitor.

(Din Pastorală Prea Sfințitului Episcop NICOLAE al Oradiei).

...A venit primăvara. Se cere, ca cu toții să ne înțelegem munca de fiecare zi, ca niciun petec de pământ să nu rămână nelucrat și oricâte jertfe s'ar cere dela noi pentru binele și prosperarea Patriei, să le aducem cu dragă inimă, căci le facem pentru binele nostru, spre a ne asigura o viață mai bună, nouă și urmașilor noștri. Trăim vremuri de mari transformări sociale, de care trebuie să ținem seamă cu toții. Porunca ceasului de față este ca cu toții să ne facem datoria cu dragoste față de Neam și Țară, orice slujbă am avea de îndeplinit. Se cere dela noi să dăm ascultare și sprijin autorităților în munca pusă în slujba poporului și a binelui obșteșc, ca cu toții să ne putem bucura de o viață mai bună și cu mai multă dreptate socială ca până acum, spre a spori și a face să învingă binele și dragostea în lume, de care depinde progresul și fericirea întregii omeniri.

Dar ca munca noastră să poată da roade îmbelșugate, trebuie să trăim cu trezvie și cumpătate, ca lăsând la o parte deseale petreceri și risipa, să putem sări într-ajutorul celor lipsiți, văduve și orfani, bolnavi și desmoșteniți ai sorții, alinându-le durerile și lipsurile prin obolul nostru, căci ei sunt frații noștri și de dragul Mântuitorului trebuie să-i ajutăm, plinind astfel legea lui Hristos...

(Din Pastorală P. S. Episcop VENIAMIN al Caransebeșului).

Iubiții mei fii sufletești, să Vă iubiți unii pe alții, să iubiți toate popoarele, cari sunt sortite a trăi împreună cu noi, pe pământul scump al Republicii Populare Române. Pentru a împlini și voia lui Dumnezeu și obligațiunile voastre cetățenești, Vă mai indemn să fiți cu ascultare față de înalta stăpânire a Țării, căci „stăpânirile câte sunt, toate sunt dela Dumnezeu rânduite și cine se împotrivesc stăpânirii, poruncii lui Dumnezeu se împotrivesc”. Să vă deschideți larg inimile și să căutați a alina suferințele orfanilor, văduvelor, invalizilor și neputincioșilor, nu numai cu cuvântul, ci și cu fapta, cunoscând că pe „datătorul de bună voie, îl iubește Dumnezeu”. Am nădejde și deplină încredere, că Cucernicul Cler și iubitul popor de sub păstoria noastră înțelege seriozitatea vremurilor grele prin care trece Republica noastră Populară și va da întregul și neprecupețitul său concurs, Guvernului democratic, pentru instaurarea păcii, pentru reconstrucția țării, devastată de război, și pentru bunăstarea și fericirea prea iubitelui nostru popor.

Să munciți cu drag pentru binele vostru și al copilașilor voștri, precum și pentru binele țării...

(Din Pastorală Prea Sfințitului Episcop SEBASTIAN al Maramureșului).

Dela Academia teologică

Diplomele de licență din sesiunea de iarnă 1948 sunt semnate de On. Minister și se pot ridica dela rectoratul Academiei.

Examenele de licență și de diferență, din sesiunea de primăvară 1948, vor avea loc între 1 și 19 Iunie a. c.

Serbările centenare și Adunarea Eparhială

Anul acesta, la Dumineca Tomii, 9 Mai, s'au împlinit 100 de ani dela hirotonirea lui Șaguna ca episcop al Românilor ortodocși din Ardeal. Era un moment festiv de o mare însemnătate pentru Biserica ardeleană, în care retrospectiva asupra acestui secol de realizări în spirit șagunian desvăluie mărimea personalității Ierarhului ctitoritor de veac nou, dar și aruncă lumini de orientare pentru Biserica în prezent și viitor. Căci popasurile acestor festive sub ocrotirea lui Șaguna nu sunt niciodată numai un bilanț al trecutului, ci și reînnoșire a energiilor, lămurire a orizonturilor și impuls de permanent progres în conformitate cu spiritul Ortodoxiei ardelene și cu nevoile vremii.

Pentru a evidenția însemnătatea deosebită a comemorării acestui centenar, înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Ardealului a trimis circulară tuturor parohilor, cu îndrumarea de a sluji în Dumineca Tomii, după sfânta Liturghie, un parastas pentru Mitropolitul Șaguna și a ține cu această ocazie o cuvântare pe înțelesul poporului despre viața și faptele lui, iar la Sibiu și Râșinari a organizat un program bogat și înălțător de prăznuire. Cu acest prilej a convocat și Adunarea Eparhială, ca astfel caracterul festiv să iasă și mai mult în evidență.

I. SERBĂRILE CENTENARULUI

Reședința mitropolitană, Academia Teologică și Catedrala au îmbrăcat haină de sărbătoare. P. P. S. S. Episcopi Nicolae al Clujului și Nicolae al Oradiei au sosit în Sibiu, ca să aducă omagiul eparhiilor din Vestul și Nordul Ardealului marelui Ierarh. Din partea Guvernului a venit dl prof. I. Nistor, secretar general la Ministerul Cultelor, ca să dea expresie prețurii pe care acesta o are pentru realizările profund democratice ale lui Șaguna, a cărui operă întreagă a fost pusă în slujba poporului. Iar deputații eparhiali s'au grăbit să răspundă din toate părțile arhiepiscopiei sibiene, ca să se închine memoriei Aceluia care e ctitorul Adunării Eparhiale. În sfârșit poporul, care a participat la toate festivitățile în număr mare, și-a dovedit atașamentul față de figura legendară a lui Șaguna.

Duminecă dimineața

s'a slujit sf. Liturghie, pontificând I. P. S. Mitropolit Nicolae, P. P. S. S. Episcopi ai Clujului și Oradiei, încunjuțați de un mare sobor de preoți și diaconi. Corul Catedralei și Școala Normală, condus de Pr. Gh. Șoima, a înălțat suferetele pe armonii divine. A fost o slujbă solemnă, înălțătoare, vrednică de pomenirea Mitropolitului Șaguna. După sf. Liturghie s'a săvârșit parastasul de pomenire, de față fiind și autoritățile civile și militare ale municipiului Sibiu.

A urmat un Te-Deum pentru ziua independenței și victoriei, care — printr'o fericită potrivire — a coincis cu praznicul centenarului. O companie de onoare și muzica militară, în fața Catedralei, au subliniat cuvintele de preamărire a zilei de 9 Mai.

Sedința comemorativă

a Adunării Eparhiale a fost deschisă îndată de I. P. S. Mitropolit Nicolae, cu creștinescul salut: Hristos a înviat și cu cuvântarea, pe care o publicăm separat.

Cu aceasta I. P. S. declară Adunarea Eparhială din 1948 deschisă. Salutul cu dragoste și bucurie prezența în mijlocul Adunării a P. S. Episcopi ai Clujului și Oradiei, prezența dl prof. I. Nistor, secretar general la Ministerul Cultelor, care reprezintă pe Ministrul Cultelor și întreg Guvernul, rugându-l să ducă Guvernului cuvânt de cinstire în numele Adunării eparhiale. Adaog — zice I. P. S. — că ne-ar fi împărțit de bucuria participării și dl primministru Dr. Petru Groza — cel mai vechiu membru al Adunării noastre — și alți membri ai Guvernului, dacă n'ar fi fost reținuți la București de festivitățile zilei de 9 Mai.

Făcându-se apelul nominal, se constată prezența majorității membrilor. Adunarea deci își poate ține ședințele în mod valid.

P. S. Teodor Scorobăț citește urmă-

torul raport special al Consiliului Arhiepiscopesc referitor la comemorarea de azi:

Onorată Adunare Eparhială,

Anul acesta se împlinește, la Dumineca Tomii, prima sută de ani dela hirotonirea de episcop a fericitului Ierarh Andrei Șaguna. Această zi se înșiră prin zilele istorice ale Bisericii ardelene.

Biserica recunoșcătoare a ales această zi pentru întrunirea Adunării Eparhiale, ca un omagiu adus Ierarhului, cât a fost în viață, și ca un prinos de pomenire, după ce a trecut din viață.

Hirotonirea Mitropolitului Andrei s'a săvârșit la Carloviț și n'a fost numai o solemnă ceremonie religioasă, ci un contact nou binecuvântat cu Duhul Sfânt, care e veșnic în lume și cărmuiește în mod nepătruns de mintea omenească pe oameni și neamuri pe căile destinului lor. Memorabile sunt cuvintele dela consacarea lui Șaguna rostite atunci: „Tu, Doamne, știi că cătră scopul meu a alerga doresc: pe românii transilvăneni din adâncul lor somn să-i deștept și cu voie către tot ce e adevărat, plăcut și bun să-i trag!” (N. Popea: Arhiepiscopul și Mitrop. Andrei baron de Șaguna, 1879, p. 40).

Cu acest legământ a intrat în vâltoarea aecelor vremuri de mari sguđuri și prefaceri, căci la o săptămână a prezidat împreună cu Episcopul Lemenyi adunarea națională de pe „Câmpia Libertății”, înscriind un capitol glorios în istoria renașterii poporului nostru din Ardeal.

În perspectiva celor o sută de ani, Mitropolitul Andrei Șaguna se profilează ca un strălucit Ierarh și o personalitate de frunte în istoria națională.

Mitropolitul Andrei Șaguna n'a creat istoria epocel sale și nici nu e un produs al aceleia. Este însă o personalitate originală, care a știut să desprindă din frământările și din sbuciumul vremii, aceea ce era de valoare permanentă și pe aceasta a temelnicit opera sa de înălțare a Bisericii și a neamului trezit la libertate, la conștiință de sine și la conștiința misiunii sale în lume.

Veacurile de împilare, în care trăiseră generațiile de înaintași, i-au făcut să se deprindă cu ideea, că ei sunt năpăstuiții sorții, iar sfințele adevăruri ale ortodoxiei le considerau ca o pioasă moștenire și mai puțin ca o forță vie. Tonul general al Bisericii strămoșești și al membrilor ei părea lipsit de sensul misiunii ei divine și al darurilor ei supranaturale.

Mitropolitul Andrei Șaguna a reprezentat altă concepție despre valoarea divină a ortodoxiei în mijlocul acestui popor, iar seriozitatea spirituală și morală împreunate cu disciplina, care-l caracteriza, l-au predestinat să fie conducătorul consacrat al generației din aceea epocă.

În această calitate și funcțiune divină a isbutit să mobilizeze forțele poporului în slujba progresului în toate domeniile vieții: bisericesti, culturale, politice-naționale, și sociale.

Numele lui Șaguna a devenit o inspirație și o poruncă pentru multe veacuri ce vor veni.

Moștenirea lui are într'ansa înalte și prețioase lecții pentru toți iubitorii de Hristos, pentru cei ce-și iubesc neamul și pentru cei ce prețuiesc bunurile spirituale ale acestui neam și care cheazășuesc fericirea și tot progresul lui.

În ziua de azi când se împlinesc o sută de ani dela hirotonia de episcop a marelui Ierarh și când intrăm în a doua sută de ani, cu deplină mulțumire evocăm luptele și biruințele din trecut. Totuși îndreptăm atențiunea la viitor cu deplină încredere și convingere că viitorul neamului e nedespărțit de sfântul altar strămoșesc.

Imprejurările s'au schimbat și alte probleme apasă asupra noastră. Totuși pe căile trasate de înaintași suntem hotărâți să mergem înainte.

Istoria de o sută de ani a Bisericii ardelene e plină de inspirații nobile. Cei ce ne-au transmis această moștenire n'au cunoscut nicio piedecă în stare să-i abată din calea datoriei.

Adunarea Eparhială din anul trecut, la propunerea I. P. S. Sale, a decis să săr-

bătorească acest centenar. Serbări comemorative se vor ține în toate parohiile și în instituțiile școlare: Academia teologică, licee profesionale și școală normală.

Din acest prilej se va relua acțiunea pentru strângerea de fonduri în scopul ridicării unui monument Mitropolitului Andrei și pentru reeditarea unora din operele sale.

Cu acestea, Vă rugăm să binevolți a lua act de acest raport.

Adunarea eparhială primește în unanimitate raportul.

În cuvântul dl prof. I. Nistor, secretar general la Ministerul Cultelor, a cărui cuvântare substanțială, documentată și fundamentată științific, o redăm în altă parte. Ea reprezintă pe lângă o clarificare a operei lui Șaguna din situația dialectice de clase a vremii și un omagiu al Guvernului pentru memoria Ierarhului care a fost un adevărat „tată al poporului”. „Scopul lui Șaguna — zice dl I. Nistor — abia în zilele acestea a fost atins în toată amploarea lui”.

În numele mirenilor vorbește dl Dr. Preda, deputat eparhial. Aduce omagii de recunoștință Ierarhului, care în organizația Bisericii a dat importanța cuvenită elementului mirenesc și a înființat o mulțime de instituții pentru progresul cultural, moral și economic al poporului. Șaguna a fost un eliberator al năzului robii, un cărmaci isteț, un alcătuitor de legi, un om de înaltă cugetare politică, de demnitate și extraordinară energie, un far luminos care ne-a lăsat o mulțime de opere, un om modest și un democrat, care a lăsat toată puterea administrativă și legislativă în mâinile Adunării Eparhiale. Aș îndrăzni să spun: un sfânt ale cărui moaște se odihnesc în cripta dela Râșinari. Intemeierea Astei la momentul potrivit arată cum Șaguna a înțeles necesitatea vremii de-a îndruma poporul pe calea culturii și progresului. El a așezat la temelie Astei concepția moral-religioasă și tradiția cu știința și cu iubirea de neam. Credința, știința și iubirea de popor, alături de forțele de producție, făuresc istoria. Și viața Mitropolitului Șaguna se identifică cu istoria Ardealului din vremea aceea.

Azi, când prăznuim și ziua independenței și victoriei, când se pune accentul pe munca colectivă, pe binele obștesc, când toate străduințele se îndreaptă spre cimentarea solidarității dintre toate categoriile de muncitori dela orașe și sate, să ne folosim de operele înaintașilor noștri și privind la greutățile cu care au luptat și la jertfele ce le-au adus, să nu uităm că în special Andrei Șaguna e linie de legătură între un trecut dureros și viitorul mare al neamului. Se impune dar să ne închinăm cu pietate memoriei marelui Ierarh, să-i cinstim moștenirea, s'o păstrăm cu demnitate, s'o completăm după împrejurări, s'o îmbogățim cât mai mult și s'o transmitem urmașilor. Așa să ne ajute Dumnezeu!

Adunarea Eparhială acopere cu ovații ultimele cuvinte ale vorbitorului.

Înalt Prea Sfințitul dă citire telegramelor pe care Adunarea le trimite, din prilejul ședinței comemorative, înaltului Prezidiu al Republicii Populare Române, dl Primministru Dr. Petru Groza, dl Stanciu Stoian, Ministrul Cultelor. Adunarea le aprobă.

Se trece la alegerea biroului și comisiunilor. Ședința se încheie, anunțându-se cea următoare pe 10 Mai, ora 9 a. m.

Recepția dela Reședința Mitropolitană

a avut loc îndată, de față fiind toți membrii Adunării Eparhiale, membrii Consistorului și Profesorii Academiei Teologice Sibiu: Dl C. Bursan, deputat eparhial, exprimă omagiul Adunării eparhiale pentru înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae, urmaș demn, capabil și cuprinzător al gândului lui Șaguna. Din cuvântările ținute în ședința comemorativă s'a văzut că marea personalitate a lui Șaguna se revarsă și în vremile de azi. Noi vedem în Biserica ortodoxă o Biserică a poporului și imaginea cea mai nobilă a gândirii creștine, zice dl C. Bursan. Urează apoi I. P. S. Sale ani mulți de păstorie în spiritul larg și departe văzător al lui Șaguna.

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae mulțumește pentru omagiul adresat și spune între altele: Șaguna reprezintă un program așa de larg încât și secolele viitoare se vor adăpa din comoara ideilor mari ce l-au călăuzit. El ne dovedește că trăim prin idealurile ce le reprezentăm. Dacă acelea depășesc sfera îngustă a intereselor personale, ele ne ridică pe culmi, de unde putem vedea realitățile vieții până în străfundurile lor și de unde ni se deschid largi zărilor viitorului. Să ne identificăm dar cu principiile ce l-au călăuzit pe Șaguna și să ne strângem în jurul altarelor străbune. Biserica noastră, mai mult ca oricare altă Biserică din lume, s'a identificat integral cu dorurile, aspirațiunile, drepturile poporului român. Ea nu s'a izolat prin nimic în interese separatiste, ci a rămas totdeauna în legătură strânsă cu marile interese ale neamului. Prin opera trecutului și-a garantat în prezent și prin ce face azi își garantează în viitor rolul mare ce i se cuvine în viața poporului nostru. Constatând atașamentul poporului față de biserică, I. P. S. încheie rugând pe Dumnezeu să binecuvinteze truda tuturor slujitorilor Bisericii și Țării.

După acestea a urmat agapa obișnuită.

La Râșinari

În satul de munte curat românesc, unde se odihnesc osemintele marelui Mitropolit, pe o vreme minunată, în care parcă și firea sărbătorească centenarului Șaguna, s'a desfășurat a doua parte a serbărilor comemorative. Un tramvai special a stat la dispoziția oaspeților, ce au participat la solemnități. Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae, P. S. Episcopi ai Clujului și Oradiei și dl prof. I. Nistor, secretar general al Ministerului Cultelor, au sosit la ora 15 (3 p. m.) în Râșinari. Aici i-au întâmpinat un sobor de preoți și diaconi și popor numeros. Precedat de soborul preoților și de P. S. Lor, înalt Prea Sfințitul, adumbrit de un baldachin purtat de patru tineri râșinarieni, a urcat drumul din centru până la Mausoleul lui Șaguna, pe tot parcursul lui fiind precedat de copiii dela școală cu stegulețe în mâini și primit de poporul dreptcredincios, care în genunchi primea binecuvântarea arhierescă. Parcă toate grăiau: „Bine este cuvântat celce vine întru numele Domnului”.

În fața Mausoleului s'a slujit Parastasul, răspunsurile fiind date de corul studenților teologi, condus de studentul E. Ciurmac. În litania imnului: „Veșnică pomenire”, executat de corul studenților și de corul din Râșinari, înalt Prea Sfințitul a depus o coroană la mormântul marelui Ierarh.

Au urmat cuvântările:

Cuvântarea înalt Prea Sfințitului Mitropolit NICOLAE

Astăzi s'au împlinit 100 de ani de când marele Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a fost sfințit într'u episcop pe seama Bisericii ardelene, la Carloviț, de către Mitropolitul Iosif Raiacici și alți doi vlădici sârbi, căci pe atunci Biserica noastră încă nu-și avea organizarea ei autonomă. După 25 de ani de păstorie a marelui Ierarh, Biserica ardeleană, când și-a închis el ochii pentru viața pământească, era într'o stare înălțată, vechea mitropolie fiind reînființată cu alte două episcopii: Caransebeșul și Aradul și înzestrată cu toate așezămintele de creștere a personalului bisericesc și de îndrumare a poporului. El a lăsat o Biserică așezată pe temelii sigure de înflorire și de înaintare.

Am venit la mormântul lui, ca să-i mulțumim pentru toată truda, pentru toată munca, pentru toată jertfa pe care a adus-o pentru înălțarea Bisericii și pentru fericirea și prosperitatea poporului, pe care l-a păstrat cu o dragoste neîntrecută. Am venit să-i făgăduim că-i vom păstra moștenirea nestrictă: Biserica, cu tradiția, cu drepturile, cu misiunea ce o are în mijlocul poporului. Au venit la această prăznuire și membrii Adunării Eparhiale. Astfel reprezentanții aleși ai clerului și poporului au poposit aici ca să-și talmăcească recunoștința și mulțumita către marele Ierarh. Au venit și P. S. Episcopi Nicolae al Clujului

și Nicolae al Oradiei, aducând cuvântul de mulțumire al păstorilor P. S. lor către marele păstor care și-a întins razele binefăcătoare ale activității sale și asupra pământului creștinesc pe care îl păstorește.

Iar voi, care trăiți aici în jurul acestui mormânt, să vă încălziți dragostea față de Biserică, să știți că alesul păstor a dat cele mai largi drepturi prin Biserică pe seama poporului nostru credincios și astfel

Cuvântarea P. S. Nicolae al Clujului

Ne-am adunat în preajma acestui mormânt atât de scump inimilor noastre ca să prăznuim după cunună implinirea unui veac de când neuitatul și marele Mitropolit Andrei a fost sfințit întru Episcop la Karlovitz. Astăzi se împlinesc 100 de ani de când la slujba sfințirii a rostit memorabilele cuvinte după care pe Români ardeleni voia să-i scoată din adâncul întineric în care erau finiți și să-i îndrumeze spre tot ce este adevărat, spre tot ce este bun și bine plăcut lui Dumnezeu. Recitându-i de curând cuvântarea aceasta, mi-am dat seama că programul ei era atât de cuprinzător încât se sparge gândul, după zisa cronicarului, când cântărește greutatea și largimea lui. Mă întreb cu dumnea-voastră cum de a îndrăznit, oricât de învățat a fost, să rostească aceste cuvinte și să-și ia o sarcină ca aceasta de a scoate un neam întreg din robie și întineric și a-i deschide drumul libertății și luminii? Și mi-am dat răspunsul că nu se explică altfel decât prin puterea unei credințe nesdruncinate în Dumnezeu și din puterea unei iubiri nemărginite către popor.

Voind să-i cuprind toată personalitatea lui, nu pot ajunge la altă încheiere decât că a fost un om al lui Dumnezeu și un om al poporului. Un om al lui Dumnezeu, pentru că în legea Lui sfântă s'a botezat și în Biserică dreptmăritoare a fost crescut de credincioasa sa maică, Anastasia. Un om al lui Dumnezeu, pentru că și-a cheltuit zilele și nopțile tinereții pentru cinstirea Lui, adunând învățatură multă și credință multă. Un om al lui Dumnezeu, căci pentru El s'a călugărit ca să ajungă Episcop și Mitropolit și în felul acesta să-și închine toate puterile Părintelui ceresc. Un om al lui Dumnezeu a fost în întregime, căci altfel n'ar fi îndrăznit să spună că de s'ar naște de 100 de ori tot preot s'ar face.

Dar Șaguna a fost și un om al poporului. Din dragoste către acest popor s'a dus la adunarea cea mare de pe Câmpia Libertății, ca să o prezideze și să se ia hotărâri cu adevărat decisive pentru soarta neamului românesc din Ardeal. Pentru poporul pe care l-a iubit atât s'a ostenit să înființeze școli populare și secundare. Din dragoste pentru luminarea lui a înființat tipografia și librăria Arhidiecezană și a scos *Telegraful Român*. De dragul poporului pe care voia să-l ridice la o viață mai bună și să-l ferească, a alergat când la Cluj, când la Budapesta, când la Olmütz, când la Viena. Nu cruța nici o osteneală, nici o sudoare, nici o jertfă ca să se poată apropia de idealul ce l-a mărturisit la sfințire și să scoată neamul din robie. Din dragoste pentru popor a înființat fundații și a luat odată o hotărâre pe care nu știu dacă vreun alt conducător de neam ar fi fost în stare s'o ia. Șaguna, au spus unii, a fost omul Impăratului. În măsura în care va fi fost, a făcut-o ca să implinească programul său uriaș, ca să înalțe poporul la lumina libertății. În 1863 Impăratul îl cinstea cu titlul de senator de drept. Șaguna a refuzat să primească și a păstrat cu iubire mandatul de deputat în dieta din Cluj, pe care i l-au dat Românii din cercul Sălăștei. Cumpăniți valoarea acestei fapte, cumpăniți-o mai ales în lumina vremii de atunci.

Șaguna a fost un om al lui Dum-

a făcut nedespărțită legătura strânsă dintre Biserică și popor, cum a dăinuit ea în tot trecutul nostru românesc. Să-i îngrijiți mormântul, să-i păstrați povețele și învățăturile ce trăiesc viu și astăzi în parohia pe care el o cerceta adesea.

Să ne rugăm lui Dumnezeu, mulțumindu-I că ne-a dat un păstor atât de înțelept în vremuri grele.

Dumnezeu să-l odihnească cu sfinții!

nezeu și un om al poporului: un om al lui Dumnezeu, fiindcă Lui și-a închinat toată viața; un om al poporului, fiindcă lui iarăși și-a dăruit toată viața. De aceea după ce a trăit o viață plină de roduri bogate, din dulceața cărora gustăm și astăzi, a dorit să fie înmormântat aici, ca și după moarte să fie în mijlocul poporului său drag, pentru care și-a cheltuit viața.

În doxologia noastră cântăm Mântuitorului: Slavă Ție celui ce ne-ai arătat nouă lumină. Aceste cuvinte, coborându-le la măsura omenească, le putem rosti și atunci când ne aducem aminte de viața și realizările marelui Mitropolit, zicând: Slavă Ție celui ce ne-ai arătat lumină.

Cuvântarea P. S. Nicolae al Oradiei

Am venit astăzi la mormânt de Prooroc, la mormântul dătorului de legi și datini, la mormântul comandantului desrobitor, la mormântul Arhiepiscopului care încă în viață fiind s'a urcat pe culme de sfințenie. Am venit la mormântul marelui și nemuritorului Mitropolit Andrei, trimis nouă de Providență într'un ceas de răscruce al istoriei lumii, pentru ca să ne călăuzească pașii spre lumină, spre biruință, spre libertate. Am venit aici să ne răscolim conștiința, să ne examinăm sufletul, cu toate vrednicile și nevrednicile lui, în oglinda personalității covârșitoare a marelui ierarh. Am venit ca să ne spovedim cu sinceritate și apoi să ne împărtășim din potirul spiritualității șagunene și întăriți cu această cuminecătură, întorși acasă la locurile noastre de răspundere, să pornim din nou la lucru, pentru a duce mai departe, cu sorți de izbândă, lupta românească, lupta ortodoxă, pentru tot mai marea strălucire a neamului și a ortodoxiei lui scumpe.

În cuvântul meu de-acum nu voi încerca să repet ceea ce v'au spus alții de atâtea ori cu mai multă competență, despre ce a săvârșit Șaguna pe teren școlar, cultural, politic, ori pe terenul organizării bisericii, nici despre nopțile lungi de priveghere și rugăciune în care Arhiepiscopul-cărturar, ceas de ceas se străduia să alcătuiască ori să tâlmăcească cărți pentru luminarea și mântuirea credincioșilor săi, ci vă voi pomeni despre lucruri mai puțin cunoscute, dar care arată și ele sufletul lui puternic, departe văzător plin de o arzătoare și atotcuprinzătoare iubire.

Astăzi s'au împlinit 100 de ani de când Mitropolitul Andrei a primit darul înfricoșat al arhieriei și deodată cu el sarcina nespuse de grea de a elibera poporul din robia păcatului și din toate robiiile pământului care l ținneau încătușat. E bine să știți că el a plecat din Sibiu la Karlovitz ca unul din cei mai săraci arhieriei ai vremii. Era episcopul sărac al unei biserici foarte sărace. Nu avea bani de drum, nici bani pentru cheltuielile prilejuite de asemenea întâmplări. S'a adresat sașilor din Sibiu cerându-le un împrumut, dar aceștia în îngâmfarea lor l-au refuzat. La sugestia unui prieten a apelat la ciobanii cinstiți, la Românii întregi la suflet din Rășinari și aceștia i-au împrumutat îndată 2000 de zloți, cu care a putut merge la actul sărbătoresc al hirotoniei sale. Cei 2000 de zloți ai Rășinarienilor sunt piatra din capul unghiului, pentru tot ceea ce a realizat Șaguna după aceea. Ei sunt cei doi bani ai văduvei din Evanghelie, pe care Dumnezeu i-a blagoslovit, i-a înmulțit încât au fost în stare să ridice în cursul anilor casa cea mare, casa duhovnicească a Neamului în care el să poată trăi, să poată crește și să se poată desvolta în libertate.

Șaguna deși a păstorit numai peste credincioșii din Transilvania, nu și-a întins

În Epistola către Evrei, ap. Pavel ne îndeamnă să ne aducem aminte de mai marii noștri. O facem cu toată pietatea și făgăduim că vom încerca să îndeplinim și partea a doua din îndemnul Apostolului: Uitați-vă la viața lor cum s'a săvârșit și păstrați-le cu sfințenie și vrednicie credința.

Cu această făgăduială, încheiu cuvântul de pomenire rostit în numele clerului și poporului din eparhia Clujului, mulțumind I. P. S. Sale că mi-a făcut duioasa bucurie duhovnicească de a mă pofți la acest praznic luminat.

Din cuprinsul praznicului, duc acasă vestea că legea lui Șaguna trăiește, ea este vie, s'a sălășluit adânc în sufletul poporului și de acolo nimeni n'o mai poate smulge. Această lege și duhul celui ce-a făurit-o și ne-a dăruit-o nouă, ne vor călăuzi în viață pentru ca toți, cler și popor, într'o sfântă împreunare, cum a dorit-o Mitropolitul Șaguna, să fim folositori poporului credincios și să dăm slavă Dumnezeului părinților noștri, care s'a milostivit de ne-a trimis un asemenea Arhiepiscop.

privirile numai până la granițele Carpaților, ci a cuprins cu inima lui largă pe toți Români, împrăștiați sub atâtea stăpâniri. În sufletul lui era limpede și trează ideea unității noastre naționale. El a aruncat punți de legătură sufletească între Ardeal și Muntenia, între Ardeal și Moldova, între Ardeal și Bucovina, căutând să accentueze și să anticipeze astfel ideea ce avea să se implinească cu atâtea decenii mai târziu. Fiind la început păstorul unei Biserici fără cărți, scrie învățatului stareț al mănăstirii Neamțului, Neonil, rugându-l să-i trimită ceasloave, minee, pidaliioane și alte cărți folositoare, ca pe ele să zidească opera lui de mai târziu. Șaguna stă în legături de corespondență cu cel mai învățat episcop al vremii, cu Melchisedec al Romanului, tratând probleme ce priveau neamul și bunul mers al Bisericii ortodoxe întregi. Tot așa cu frații Scribănești, cari luptau dincolo pentru drepturile Bisericii. A scris episcopului din Bucovina arătând datoria tuturor episcopilor Români, de a strânge rândurile pentru unitara afirmare a drepturilor Bisericii și națiunii românești.

Șaguna, precursorul conștient al unității noastre naționale, a văzut la fel de departe și de limpede și în problemele generale ale ortodoxiei ecumenice. Cine și-ar fi putut închipui, că Șaguna, păstorul unei Biserici abia eșite din iobăgie, să aibă puterea, perspicacitatea și posibilitatea de a cuprinde cu privirile sufletului său toată ortodoxia până la limitele ei extreme? De a apăra legăturile dogmatice, canonice și liturgice cu toate celelalte Biserici ortodoxe și de a lupta pentru mai marea și mai frumoasa propășire a acestei ortodoxii? El a avut legături cu Biserica sârbă, cu Biserica pravoslavnică a Rusiei, ale cărei reviste teologice redactate de profesorii faimoaselor Academii, le avea abonate și se găsesc și astăzi în biblioteca mitropolitană. Profesorii Academii-l-au apreciat atât de mult, încât în 1870—71 au tradus și publicat în Revista Academiei Teologice din Moscova cea mai caracteristică lucrare a lui Șaguna, *Dreptul său canonic*. În prefața ce însoțește traducerea, Profesorul nu cruța nici un cuvânt de elogiu pentru această operă, care la sinodul panrus ținut la Moscova în 1917 avea să fie pusă la temelie viitoarei organizări a Bisericii ruse. Cu Biserica greacă, cu Biserica Patriarhiei din Constantinopol și cu celelalte patriarhate înfiripă și păstrează legături prin clericii, comercianții și învățații pe care-i întâlnește în desele lui călătorii pe la Viena și alte părți. Aproape cu 100 de ani înainte Șaguna a schițat liniile mari ale unui program panortodox și a accentuat necesitatea străngerii legăturilor dintre toate Bisericile ortodoxe. Aceste bunuri sunt valabile și în zilele noastre, când se tinde în mod sistematic de realizarea unui program de lucru și de luptă comună, atât pe plan intern cât și pe plan

extern, împotriva vrăjmașilor Ortodoxiei.

Precursor al ideii de unitate națională și stegar al ideii ecumenice, Șaguna a fost tot atât de mare și în cele mai neînsemnate și mai mici probleme. Venind dela Oradea, trebuie să spun aici și ceea ce a făcut el pentru această eparhie. Eparhia Oradiei a pierdut în 1695, prin moartea episcopului Efrem, pe ultimul păstor al ei. Viena, care urmărea catolicizarea Românilor, a încercat să rupă cât mai mulți credincioși și spre a putea face acest lucru n'a mai îngăduit să-și aleagă alt păstor după cuvântul Scripturii: „Bate-voiu păstorul și se vor risipi oile”. Oradea a rămas fără păstor până în 1920. Mitropolitul Șaguna avea o deosebită grijă de credincioșii acestei Eparhii, făcând tot ceea ce îi era cu putință pentru mântuirea lor. Când ei au venit cu un memoriu în 1868, cerând reactivarea episcopiei, i-a primit cu dragoste, spunându-le aceste cuvinte, în care vibrează tot sufletul lui: „Cunosc suferințele voastre. Și eu, Mitropolitul vostru, am lăcrimat cu voi. Ați scăpat întregi, căci ați fost tari în credința voastră și vă spun, este meritul vostru; ați rămas orfani, iar episcopopia a rămas văduvă, dar totuși n'ați pierit și astăzi vă văd cu bucurie adunați în jurul meu. Vă asigur că nu voi cruța nici o osteneală și doresc să aveți din gura mea făgăduiala că m'am îngrijit de episcopopia Oradiei”. Iar Congresului bisericesc îi prezintă memoriul acesta cu cuvintele: „Imi zace la inimă reactivarea episcopiei. Dorințele credincioșilor sunt și ale mele, ei au multe merite pentru Biserică; de aceea din cei 100.000 de florini v. a., care este asigurarea pe viață a mea, las prin testament Oradiei 25.000 florini”. În drumurile sale spre Viena și Budapesta, se oprea totdeauna la Oradea-Mare în casa unui comerciant cu suflet de aur, Nicolae Jiga. În convorbirile ce le-a avut, îi va fi arătat acestuia adevăratele necazuri și lipsurile mari ale Bisericii și îl va fi îndemnat să o ajute. Convins de verbul cald al lui Șaguna, Nicolae Jiga îi face surpriza unei fundații pentru tineretul școlar. El este cel dintâi fondator de seamă din sec. al 19-lea în sânul bisericii ortodoxe din Transilvania. Adânc mișcat Șaguna îi trimite de ziua onomastică, 6 Dec., o scrisoare dintre cele mai duioase. Aici dă expresie mângâierii ce i-a prilejuit fundația, după pierderea protosingelului Pantasi, și numește pe Nic. Jiga unul dintre stâlpii și podoaba bisericii, vrednic purtător al numelui sfântului din Mîra-Likie. Nu află soț domniei tale — zice el — și încheie cu dorința Psalmistului: „Dee Domnul după inima ta și tot sfatul tău să-l primească”. Puterea de convingere a lui Șaguna va aprinde mai târziu și sufletul celui alt mare ctitor răsărit din spița Macedonenilor, Gojdu.

Acesta înființează fundația Gojdu, cu 300.000 florini, datorită căreia s'a putut ridica floarea intelectualității ardeleni. Astfel prin cuvântul, activitatea și puterea convingătoare a Mitrop. Șaguna, s'a afirmat și susținut dreptul la existență al episcopiei Oradiei și s'au dăruit bisericii și neamului cei mai de seamă fondatori. Pentru a mărturisii aceste trei fapte mari, legate de viața și istoria eparhiei Oradiei, am alergat astăzi, cu sufletul plin de emoții și cutremurare, la acest mormânt viu, care e un simbol permanent și pururea actual pentru tot cel ce dorește o istorie creatoare și în ascensiune continuă pe seama neamului și a Bisericii noastre.

În numele clerului și poporului ortodox dela marginea țării și a ortodoxismului, margine bătută de vânturile tuturor prigoanelor catolice și calvine, îmi plec genunchii cu smerenie și recunoștință în fața acestui mormânt. Exprim tot acum și speranța că atunci când vom prăznuir un veac dela moartea lui Șaguna ne vom fi recules îndeajuns și vom fi înțeleși că nu se cuvine să ne mai rugăm noi pentru el, ci, așezându-l în rândul sfinților, să-l rugăm să se roage el pentru noi. În istoria oricărui alt popor, Șaguna de mult ar fi așezat între sfinți, el, în a cărui inimă a ars atât de viu și de puternic iubirea de neam și de ortodoxie. Cu puterea acestei iubiri, care niciodată nu cade, și-a slujit Biserica și neamul până la sfârșit. Și o mai mare iu-

**Să ne luminăm poporul
dacă vrem să fim liberi**

bire nimenea nu poate avea decât să-și pună sufletul său pentru prietenii și pentru frații săi.

Prin munca uriașă, prin încordările neîntrerupte, prin durerile multe și mari, ca și prin izbândirile răsunătoare ale unei vieți întregi, Șaguna s'a făcut mucenicul și mântuitorul Bisericii și al neamului său din Ardeal.

Veșnică să-i fie pomenirea și nestins în conștiința noastră programul vieții sale.

După aceea s'a săvârșit o slujbă de pomenire la mormântul episcopului Vasile Stan, care odihnește lângă capela lui Șaguna.

A fost o apoteozare a personalității lui Șaguna și astfel am plecat spre Sibiu lăsând Rășinarul învăluit într'un nimb de lumină.

Iarăși la Sibiu

În cetatea de scaun a lui Șaguna, în catedrala, pentru a cărei zidire tot Șaguna a adunat primele fonduri. La ora 18 (6 p.m.) a început festivalul, în fața aceluiași înalți oaspeți și a poporului venit în număr mare. Corul Școalelor normale, Academiei teologice și catedralei, condus de Părintele Gh. Șoima, a executat cu precizie, avânt și elevație imne de bucurie și preamărire, în cari se respiră lumina Invierii. Remarcăm contribuția ca solist a dlui Groza, tânărul și talentatul cântăreț al Operei din Sibiu. În cadrul concertului, Cuvântul comemorativ a fost rostit de Dr. N. Mladin, profesor

ADUNAREA EPARHIALĂ

și-a continuat lucrările ziua II-a, 10 Mai, la ora 9 a. m. Ședința se deschide cu: „Hristos a înviat”. După citirea Procesului-Verbal al ședinței comemorative din 9 Mai, Biroul (Dr. Spiridon Cădea) aduce la cunoștință cererile de concediu ale unor membri absenți. Adunarea aprobă.

Raportul comisiei organizatoare,

citit de Protopopul Stoica dela Sighișoara, după ce constată că ne găsim la început de ordine nouă în lume, la care și Biserica se simte datoare să-și dea toată contribuția ei, se oprește asupra momentelor mai însemnate din viața Bisericii și din relațiile ei cu viața obștească: personalitatea Ț. Patriarhului Nicodim, noua formă de Stat — Republica Populară Română — raportul dintre Biserică și Stat, misiunea Bisericii în zilele noastre, adunările protopopești, protopopia-tele întregite și vacante, ședințele consistoriale. Sunt capitole din cari rezultă spiritul dinamic al Bisericii, în permanent contact cu realitățile vieții ale poporului, pe care le slujește în spiritul veșnic viu al creștinismului autentic. După citirea raportului, adunarea păstrează un moment de reculegere în amintirea Patriarhului Nicodim și a Protopopului Moraru.

Raportorul propune și Adunarea aprobă, după scurte discuții, să exprime atașamentul față de Republica Populară Română, în cadrele căreia Biserica va avea toată libertatea de acțiune, să se înființeze parohii în satele colonizate, să se revizuiască recensământul în regiunea secuiască în ce privește naționalitatea etc.

Raportul comisiei bisericești,

citit de Prot. I. Duma, după ce relevă afluența spre Biserică nu numai a poporului dela sate, ci și a intelectualilor, meșteșugarilor și muncitorilor din mine și fabrici și adâncirea vieții religioase, pe care preoțimea, Academia teologică „Andreiană” și Mănăstirea Brâncoveanu dela Sâmbăta de sus o canalizează, sădind în suflete credință, nădejde și îndemn la muncă și progres, enumeră evenimentele mai importante din acest domeniu: Misiunile arhieresti, legate de obicei de sfințiri de Biserici (între cari de remarcat e monumentala Biserică din Hunedoara, Academia teologică „Andreiană” (unde se constată o îmbucurătoare afluență de tineri studenți și o activitate bogată extra școlară a corpului profesoral), lipsa bursierilor în străinătate, Școala de cântăreți bisericești „Dimitrie Cunțan” (care a împlinit două decenii de activitate rodnică, aniversare prăznuită printr'un Anuar și ale cărei cursuri vor fi ridicate la 3 ani și un an practică), conferințele preoțești pastorale și catehetice, societățile religioase parohiale (prin cari credincioșii, din diferite categorii, sunt angajați în opera morală, cul-

la Academia teologică „Andreiană”. Descriind personalitatea lui Șaguna în momentul hirotonirii, cuvântătorul arată situația Ardealului de atunci, misiunea ce și-a formulat-o nou-hirotonitul episcop și forțele pe care s'a bazat în realizarea ei. Aceste forțe, afară de energiile divine ale ortodoxiei, de calitățile excepționale ale propriei personalități, au fost: poporul și spiritul vremii. Din ele au decurs cele două postulate ale luptei lui Șaguna: egala îndreptățire a națiunilor și egala îndreptățire a confesiunilor, postulate ale democrației vremii. Tot din ele acțiunea lui internă de ridicare a nivelului religios-moral, cultural și economic al poporului, prin înființarea de școli primare, secundare, comerciale, normală, seminar, prin tipografie, cărți, „Telegraful Român”, prin „Astra”, prin învățarea meseriilor și comerțului românesc etc. Dar cea mai mare biruință a lui Șaguna e reînvierea Mitropoliei ortodoxe din Ardeal și Statutul organic.

Șaguna — acest titan al creației românești — conduce și azi destinele Bisericii spre tot mai mult progres, în conformitate cu duhul veșnic al ortodoxiei, cu sufletul poporului și cu spiritul vremii. (Cuvântarea va apărea în vol. „Biserica în slujba poporului”, care e sub tipar).

Cu ultimele acorduri ale bucuriei pascale, ce au răsunat în inelele corului, s'au încheiat festivitățile centenare ale lui Șaguna. Personalitatea lui s'a proiectat luminosă peste sufletele contemporanilor, revărsând încredere în destinul Bisericii ortodoxe și în destinul neamului.

turală și samaritană a Bisericii), mișcarea sectară, colaborarea cu organele de Stat (în campania de însămânțări, de alfabetizare, campania sanitară și recensământul populației), disciplina clerului, lista preoților decedați în 1947 și date statistice asupra statului preoțesc. Raportul conchide: „Biserica poporului e prezentă la datorie ca întotdeauna”.

În discuții, conform propunerilor referentului problemelor ridicate de I. P. S. Mitropolit Nicolae, P. C. Păr. Rector Dr. Nic. Neaga, Dr. Popa, Dr. Știrbeș, ș. a., este aclamat ctitorul monumentalei biserici din Hunedoara, dl C. Bursan. Adunarea cere perfecționarea mijloacelor de pastorație și în special intensificarea colportajului, decide să roage On. Guvern de a reveni la numărul de 30 burse pentru studenți, de-a asigura funcționarea nestingherită a asociațiilor religioase și apariția cărților și foilor bisericești.

Raportul comisiei culturale,

citit de dl prof. D. Floașiu după ce arată rolul Bisericii în culturalizarea poporului, descrie situația școlilor confesionale (Școlile normale din Sibiu, Liceul din Brașov și cel din Brad, Școlile primare), catehizația (în Universitate prin F. O. R. S., în școlile secundare și primare prin cateheți, manuale, și societăți religioase), presa religioasă și cărțile tipărite, activitatea culturală a preoțimii (conferințe, cursuri de alfabetizare), opera samaritană a Bisericii (orfani și mila creștină).

Adunarea, în urma propunerilor referentului și discuțiilor, decide să se facă demersurile necesare pentru școlile confesionale ortodoxe (la propunerea d. Dr. Preda) pentru 2 ore de religie în școlile secundare de orice categorie, pentru reapariția „Revistei Teologice”, etc.

Raportul comisiei financiare,

citit de Protopopul V. Șoicaneu, face o schiță a greutăților financiare din anul trecut, a situației fondurilor și fundațiilor, a fondului de pensii, de ajutorare preoțesc, orfelinatului, dării de cult, restaurantului Bulevard, salariilor, edificiilor, patrimoniului „Așezământului Veturia I. Lapedatu”, daniilor credincioșilor (cari s'au ridicat în lei nestabilizați la 1.708.160.964 și în lei stabili la 1.071.160 lei) etc. Între donatori, afară de ministere, prefecturi și primării, amintim pe: Preot N. Isac, Pr. C. Oancea, Pr. I. Popa, dl Oprea Neguț, dna A. Iuga, frații Dr. C. și D. Stanca, T. Crișan, R. Nicolae, Pr. D. Dârjan, Societatea „Mica” ș. a.

Adunarea, luând în discuție raportul, îl aprobă și propune să se găsească mijloacele financiare pentru mărirea pensiei preoțeselor văduve, să se aplice sancțiuni celor ce nu înaintează conturile de gestiune,

și-și exprimă mulțumirea sa tuturor donatorilor, cari și-au arătat astfel dragostea față de slintele altare ale ortodoxiei. Cu acestea se încheie discuția la rapoartele generale.

Rapoartele speciale

se referă la îngrijirea orfanilor, la proiectul de Statut al Liceului din Brad, la fixarea dării de cult, la Bilanțul fondurilor și fundațiilor, al Tipografiei și Librăriei și al Telegrafului Român. Adunarea le aprobă. Exprimă în special omagiul său I. P. S. Mitropolit Nicolae pentru grija deosebită față de orfanii plasați în familii și înființați sau ocrotiți în orfelinatul din str. Dealului Nr. 9 (55 orfani) și mulțumirile sale poporului pentru colecta, prin care s'a susținut orfelinatul. Mulțumește dlui Primministru Dr. Petru Groza pentru solicițundinea arătată față de Biserică (s. ex. fundația Mihu).

I. P. S. Mitropolit Nicolae,

încheind desbaterile Adunării Eparhiale din acest an, spune între altele: „Mă simt dator să mulțumesc membrilor Adunării eparhiale că și între împrejurările de azi au urmat invitații Noastre, biruind toate greutățile spre a lua parte la desbaterile acestor ședințe.

Ne-am înălțat sufletește comemorând împlinirea alor 100 de ani de când marele Arhiepiscop și Mitropolit Andrei a primit darul Arhieriei și de atunci ne-a ridicat Biserica prin instituțiile ce ni le-a dat și prin cele ce le-a organizat mai temeinic și a ridicat conștiința de sine a poporului în toate domeniile la o înălțime pe care n'a avut-o nicicând până atunci — și pătrunși de sentimente de recunoștință ne-am închinat în fața mormântului lui și i-am făgăduit să-i păstrăm neștirbită moștenirea.

Noi vedem în instituția Bisericii chezașia existenței spirituale a poporului nostru. Ea e călăuzită de Duhul Sfânt, e însuflețită și luminată cu dar de sus. Noi oamenii — și mai ales slujitorii altarelor — n'avem decât să ne considerăm ca organe puse la dispoziția puterilor cerești, să înțelegem mărimea misiunii ce o avem, să punem toată răvna, toată priceperea, rugând pe Mântuitorul, care rămâne Capul nevăzut al Bisericii, să sporească roada muncii noastre cum a sporit cele 5 pâini în pustie, ca să putem mulțumi setea sufletului, setea religioasă pe care o vedem în poporul nostru. Setea aceasta e cea mai mare mulțumire a noastră și o chezașie că acest popor rămâne statornic în tradiția lui, încheagată de Biserică în cursul grelelor veacuri ce le-a străbătut.”

Mulțumind membrilor Adunării pentru colaborare și dorind ca ei să ducă acasă celor ce i-au trimis asigurarea că Biserica stă și azi la datoria ei, declară închisă sesiunea din anul 1948 (Aplauze vii).

În numele Adunării răspunde dl deputat eparhial C. Bursan, aducând omagiul de admirație și respect pentru memoria lui Șaguna, ale cărui serbări comemorative i-au impresionat profund, și constată că din rapoartele comisiunilor s'a vădit lucrarea Bisericii prin prezența activă, luminată și puternică a I. P. S. Mitropolit Nicolae și a colaboratorilor lui. Asigură pe I. P. S. Sa că pleacă cu convingerea, garantată mai ales de prezența I. P. S. Sale în capul Bisericii ardelenice, că Biserica e la datorie și că nimic nu se va clinti din legămintele luate. „Odată cu omagiul ce-l aducem I. P. S. Voastre, Vă rugăm să conați pe întregul și neclintitul și neșovăitorul nostru sprijin”.

Astfel s'au încheiat serbările comemorative și ședințele Adunării Eparhiale, împlinite atât de simbolic cu ziua independenței și victoriei. Ele au decurs într'o atmosferă de înaltă spiritualitate, cu adevărat festivă, iradiind în toate sufletele un robust și senin optimism creștinesc și românesc. Sprijiniți pe forțele vieții ale Ortodoxiei, care s'au dovedit creatoare în trecut și în prezent, pe sufletul poporului român și pe spiritul vremii, privim cu încredere spre viitorul poporului și al Bisericii ortodoxe, care rămâne un factor esențial în viața neamului. Aceasta este concluzia centenarului hirotonirii într'u episcop a marelui deschizător de veac nou în istoria Bisericii ardelenice, Andrei Șaguna.

N. M.

Sprijiniți cu drag

TELEGRAFUL ROMÂN

9 Mai

Sărbătoarea Independenței

Președinția Consiliului de Miniștri a dat următorul comunicat: „Intrucât Independența României a fost proclamată în ziua de 9 Mai 1877, sărbătorirea acestui eveniment nu se va mai face în ziua de 10 Mai, ci în ziua de 9 Mai a. c. În ziua de 10 Mai toate autoritățile publice și întreprinderile particulare vor lucra”.

Acest comunicat și această hotărâre a guvernului român se întemeiază pe faptul istoric, că Mihail Kogălniceanu, pe atunci ministru de externe al României, a proclamat independența țării noastre în ședința din 9 Mai 1877 a Camerei. „Suntem independenți, suntem națiune de sine stătătoare”, a spus el, iar Adunarea a proclamat în aceeași ședință, în urma votului exprimat: „Camera ia act că războiul dintre România și Turcia, că ruperea legăturilor noastre cu Poarta și independența absolută a României, au primit confirmarea oficială”.

Prin hotărârea de mai sus a Președinției Consiliului de Miniștri se restabilește deci un adevăr și se desparte ziua de 9 Mai, ziua Independenței, de 10 Mai, ziua venirii în țară a primului reprezentant al casei de Hohenzollern.

Ca urmare, țara a sărbătorit ziua Independenței, 9 Mai, prin slujbe religioase (Te-Deum-uri) în toate bisericile și prin impunătoare manifestări populare.

Totdeauna, împlinindu-se în aceeași zi de 9 Mai 3 ani dela victoria asupra Germaniei naziste, sărbătoarea aceasta a luat înțelesul mai larg de comemorare a triumfului popoarelor iubitoare de libertate și pace asupra hitlerismului războinic.

La Sibiu, ziua de 9 Mai a fost sărbătorită printr'un Te-Deum în catedrala mitropolitană, oficiat de I. P. S. Mitropolit NICOLAE, înconjurat de un mare sobor de preoți și diaconi, fiind de față autoritățile civile și militare. O companie a dat onorul în fața catedralei, iar în Piața Republicii a avut loc o mare manifestație populară, la care au vorbit dl deputat Valeriu Dragoman și dl prim-procuror M. Fințescu, reprezentantul ARLUS-ului.

Sfintele Paști la Sibiu

Praznicul Invierii Domnului a prilejuit și anul acesta un adevărat reviriment sufletesc printre credincioși.

Deniile din Postul mare au fost foarte mult cercetate, atât la catedrală cât și la bisericile parohiale din localitate. Multe mii de credincioși au primit sfintele taine, a Spovedaniei și Impărtășaniei.

În Duminica Floriilor I. P. S. Mitropolit NICOLAE a slujit și predicat la sf. Mănăstire Brâncoveanu. La Sibiu a slujit P. S. Arhiepiscop Teodor.

În Joia sf. Patimi, la catedrală a slujit I. P. S. Mitropolit NICOLAE, înconjurat de un mare sobor de preoți și diaconi. A predicat Păr. Prof. Dr. Grigorie T. Marcu.

În Vinerea sf. Patimi a slujit I. P. S. Mitropolit, cu același sobor de preoți și diaconi. Predica a fost rostită de Păr. Consilier Gh. Secaș.

În ziua întâia a sf. Paști a slujit I. P. S. Mitropolit NICOLAE, atât la înviere cât și la sf. Liturghie, predicând la Inviere. La sf. Liturghie a fost de față și Dl Prof. I. Nistor, secretar general al Ministerului Cultelor.

În ziua a doua a slujit și a predicat P. S. Arhiepiscop Teodor, vicarul sf. Mitropolii.

Corul catedralei a fost condus de Păr. Prof. Gh. Șoima.

Apel

Pentru ca TELEGRAFUL ROMÂN să apară regulat, în condițiuni din ce în ce mai bune și cu număr sporit de pagini, Redacția și Administrația acestui ziar fac un călduros apel la abonați să-și plătească în cel mai scurt timp abonamentul și să caute a câștiga noui abonați.

Vom remarca în ziar mai întâi pe cei care ne înțeleg și ne ajută, apoi și pe cei care nu ne înțeleg și nu ne ajută.

Redacția și Administrația
TELEGRAFUL ROMÂN

15 Mai 1848

Cu o sută de ani în urmă, în ziua de 15 Mai 1848, s'a ținut marea Adunare Națională de pe Câmpia Libertății dela Blaj.

Ce a însemnat această Adunare pentru istoria Ardealului românesc nu se poate spune în câteva rânduri. Guvernul român, luând hotărârea ca luna Iunie a. c. să fie închinată sărbătorii centenarului revoluției române din 1848, vom reveni atunci, poate într'un număr special al Telegrafului Român.

Nu putem însă să trecem acum sub tăcere această zi mare, care marchează începutul unei ere noi în istoria Ardealului românesc. Căci în acea zi, prin glasul celor 40.000 Români — adunați la chemarea episcopilor Șaguna și Leményi și a tineretului român revoluționar, în frunte cu Simion Bărnuțiu, Gh. Barițiu, Avram Iancu. A. Papiu Ilarian, Treboniu Laurian, etc. și-a spus cuvântul, hotărându-și o soartă mai bună, un popor zdrobit de toate suferințele iobăgiei.

Guvernul de atunci, instrument al nobililor și asupritorilor poporului român, împiedecase ținerea marelui Adunări naționale a Românilor la Dumineca Tomii (30 Aprilie), dar n'a mai putut să împiedece convocarea unei alte adunări, în ziua de 15 Mai, îngăduind episcopilor s'o țină, pe propria lor răspundere pentru orice turburare, în două locuri deosebite și numai cu câțiva protopopi și intelectuali. Episcopii însă, Andrei Șaguna și Ioan Leményi, au aranjat lucrurile atât de bine încât adunarea Românilor ortodocși și a celor uniți a avut loc în aceeași zi și în același loc, la Blaj, în 3/15 Mai 1848. Și nu cu câțiva protopopi și intelectuali, ci cu zeci de mii de Români, care alergară la Blaj, „din părțile cele mai depărtate ale țării, cu merindea în spate, cu pieptul aprins de dorul libertății naționale, cu tinerii conducători în frunte — în frunte cu preoții cei mulți, cari erau adevărații părinți și păstori ai poporului, cu speranța în Dumnezeu și un viitor mai frumos al Românilor“, cum se exprimă A. Papiu Ilarian martor ocular al acestor mărețe evenimente (Istoria Românilor din Dacia superioară, vol. I, ed. II-a, Viena 1852, p. 138).

Prezenta mare Adunări, Duminecă 14 Mai, fu marcată de evenimentul plin de semnificație și de frumusețe spirituală, că cei doi episcopi, ortodox și unit, se îmbrățișară înaintea poporului, la ieșirea din biserică, și se declară frați, îndemnând poporul să facă asemenea. Si un al doilea fapt însemnat al acestei zile este discursul de 4 ore rostit de Simion Bărnuțiu, în catedrala dela Blaj, după slujbă, la o constătuire a intelectualilor. În acest discurs s'a fixat programul politic al generației ardeleni dela 1848.

Adunarea însăși, care după relațiile martorilor oculari pare să fi înfățișat aspectul unei mărețe sărbători, a durat 3 zile, într'o ordine impunătoare, stărnind admirația chiar și a adversarilor poporului românesc. Istoricii sunt de acord că meritul pentru ținuta demnă și ordinea în debaterile adunării dela Blaj revine lui Andrei Șaguna, care a prezidat cu tact, înțelepciune și prestigiu.

Revendicările marelui Adunări dela Blaj, sintetizate în petițiunea adresată monarhului dela Viena, aveau caracter național, politic, social și bisericesc. Ele au fost urmărite cu stăruință de reprezentanții dela Blaj ai poporului românesc în tot restul vieții lor. Cererile lor, mai mult decât juste, aveau să se împlinească însă destul de târziu și numai prin imense strădani și jertfe.

De aceea, întorcându-ne cu mintea 100 de ani în urmă, spre acele vremuri de aspre lupte pentru libertate și o viață mai bună, să căutăm a înțelege mai bine sensul actualei lupte a popoarelor pentru aceleași scopuri.

De asemenea, amintindu-ne de cei care, cu prețul vieții lor, au pregătit o soartă mai bună pentru urmașii lor de astăzi, să le închinăm un pios gând de recunoștință. E. V.

Măritul praznic dela Mănăstirea Brâncoveanu

Am fost și în anul acesta în pelerinaj la Mănăstirea dela Sâmbăta de sus din jud. Făgăraș. Cu toate că sunt un vechiu cercetător al Mănăstirii, prăznuirea de acum m'a covârșit cu desăvârșire.

Timpu' era nehotărît, pe alocuri ploaie și în alte părți se pregătea de ploaie. Vineri, în ziua praznicului, a început ploaia din zori la Mănăstire, o ploaie mărunță și deasă, stăruitoare. Cu toate că ploaia era binevenită pentru pământul insetat, fiind o binecuvântare dela Dumnezeu, ne săgeta totuși inima, într'u cât ea avea să împiedece pe credincioșii pelerini din satele vecine de a veni la praznic. Și ploaia a ținut până către ora 8. Atunci, ca prin minune, nourii s'au risipit și raze aurii de soare și lumină au înveselit făptura gingașă a Mănăstirii.

Câteva sute de închinători veniseră din ajun, iar acum au început să curgă miile din toate părțile. Veneau cu căruțele pe drumul cel mare pietruit, șiruri, șiruri; veneau apoi cete cete, pe jos, bărbați și femei, bătrâni și tineri, fete și copii. Tineretul din Drăguș, Viști, Arpașe, Sâmbete, Lisa și alte sate, în hainele de sărbătoare, măestrit cuse și împodobite în cele mai felurite și mai plăcute culori. Închinătorii cei mai îndepărtați au fost cei din părțile Brașovului, ale Branului, ale Târnavelor, cu excepția unor oaspeți distinși și studenți dela București.

Liturghia arhierescă.

La ora 9³⁰ clopotele Mănăstirii au început să sune într'un dangăt prelung și într'o armonie cerească. 24 de preoți în odăjdii de mare sărbătoare au ieșit într'u întâmpinarea I. P. S. Sale Nicolae, Mitropolitul Ardealului, care venea ca în fiecare an să slujească la altarul ridicat în mijlocul pădurii de fag. Miile de închinători își arătau bucuria și mulțumirea sufletească și ingenunchiau cu evlavie în fața înaltului păstor, primindu-i binecuvântarea.

În tot decursul sf. Liturghii, alte și alte cete de închinători soseau, astfel încât la ceasul predicii am putea spune că se aflau în jurul altarului cam zece mii de suflete. Întreg acest popor păstra cea mai adâncă reculegere și urmărea cu evlavie desfășurarea sfinte Liturghii. Răspunsurile liturgice le-a dat și în anul acesta corul din Făgăraș, sub foarte iscusita conducere a Dlui Prof. Roșeală, iar troparul Invierii, Hristos a înviat, răsuna ca un strigăt de biruință din miile de piepturi ale închinătorilor.

Predicarea Evangheliei

Vatra Mănăstirii dela Sâmbăta a ajuns astăzi un puternic amvon de propovăduire. Obişnuit pelerinii vin la mănăstire pentru a se împărtăși cu sfintele Taine și pentru a asculta cuvânt de învățătură și de zidire sufletească. Aceste daruri li se împărtășesc în toată vremea. Mănăstirea dela Sâmbăta în această privință corespunde pe deplin cerințelor vremilor de astăzi: Ea este o școală de luminare a poporului, de deșteptare din somnul păcatelor, de orientare la o viață curată și de folos oamenilor și plăcută lui Dumnezeu. Nu numai la marile praznice, ci Duminecă de Duminecă și sărbătoare de sărbătoare, slujitorii Mănăstirii, ieromonahi cuvioși ca *Arsenie*, *Mihail*, *Serafim*, ierodiaconul *Nicolae*, toți licențiați și doctori în teologie, în sus predicarea cuvântului Evangheliei, dând cu putere învățătură poporului. Ba unii din părinții Mănăstirii au ținut cicluri întregi de predici, pentru tot poporul în general și pentru studenți și tineret în special. În felul acesta predicarea Evangheliei la Mănăstire e socotită ca ceva de sine înțeles și așteptată cu sete de închinători.

În ziua praznicului, rostirea cuvântului fu începută de către I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*. Mulțimea s'a strâns și mai mult în jurul altarului. Era în fața noastră o mare de capete, mii de perechi de ochi atârnav de figura senină, impunătoare, brăzdată de cei 66 de ani, dar plină de părintească iubire, a I. P. S. Sale Mitropolitului nostru. Predica I. P. S. Sale curgea natural, ca o apă limpede din izvorul său. A mâncat dela cuvintele Mântuitorului: „De insetează cineva, să vină la mine și să bea“ (Ioan 7, 37), punând în fața as-

cultătorilor icoana vie, plină de lumină și de putere dumnezeiască a Mântuitorului Hristos. Mulțimea asculta mișcată și sorbea cu nesațiu din cuvintele vieții.

Au urmat apoi la rând alți opt predicatori, protopopi, preoți și diaconi: Părintele prof. Dr. D. *Stăniloae* a vorbit cu adâncime despre Hristos, fântâna vieții și a nemuririi. Părintele consilier *Nanu* din Sibiu, cu străfulgerări de lumină, a mărturisit despre realitatea Invierii lui Hristos și despre datorita noastră de-a învia cu El. Protopopul Făgărașului, Tr. *Ciocănelea*, a zugrăvit icoana dutoasă a unei cete de femei, în frunte cu o bătrână de 70 de ani, cari au ținut să facă pe jos, refuzând de a se urca în camion, pelerinajul la Mănăstire. Părinții ieromonahi: *Arsenie*, *Serafim* și *Mihail* au vorbit despre marile daruri ale Mănăstirii și despre trebuința înnoirii sufletești a închinătorilor.

Părintele *Mladin* a evocat în cuvinte de foc mucenicia pentru Hristos a celor credincioși, arătând că ctitorii dela Sâmbăta fac parte din ceata mucenicilor credinței lui Hristos.

În încheiere, părintele consilier *Secaș* din Sibiu a lăudat râvna închinătorilor, mai ales a femeilor, a căror râvnă este cu totul deosebită. A îndemnat apoi pe ascultători să -și păstreze credința și să împlinească cu sfințenie datinele strămoșești. În fine a adus mulțumiri tuturor pentru osteneala ce și-au dat venind în pelerinaj.

Cele nouă predici, prin frumusețea și puterea lor, au înviorat pe ascultători, lucrând adânc în sufletul fiecăruia.

Fântâna „cea frumoasă“.

Ca și altădată s'a făcut sfințirea apei la fântâna de lângă altarul bisericii și taina sf. Maslu pentru bolnavi. Lucrul deosebit al acestui an a fost sfințirea fântânei, botezată „Cea frumoasă“ din partea I. P. S. Sale. Această fântână, clădită în mijlocul grădinii de pomi, este o nouă înfăptuire după desenele și planurile părintelui *Arsenie*. Este o lucrare de mare artă. Numele primit la botez și l-a dobândit pe bună dreptate.

Martor

Din cuvintele Mitropolitului Andrei Șaguna

Cea mai mare parte a norocirii mele pururea în osteneală mi-a fost... și cea mai mare bucurie mi-a fost a învinge piedecile.

Eu cuget că aș păcătui când aș lăsa nefolosit cel mai neînsemnat mijloc spre mântuirea neamului meu.

Desbinarea unui popor îl slăbește.

Oare e cu putință ca dorințele acestui popor, care după însăși opinia publică sunt destul de moderate și înțelepte, fără de a fi băgate în seamă să se arunce la o parte și el să rămână nemângăiat, gemând sub jugul străinului, în timpul libertății tuturor popoarelor? Nu, aceasta nu e voia lui Dumnezeu.

Acel care nu voiesc să recunoască demnitatea națiunilor fac un păcat anticonstituțional, căci aduc vântul întunecimii asupra sfințeniei celei mai prețioase pentru popoare.

VIRGO DOLOROSA

Sufletul mi-i lacrimă
Între gene gemene.
Porumbeii sacri mă
Înzilesc în cremene

Peste toate lumile
Cânt cu grai și degete;
Azi suspinul nu mi le
Face să mai pregete.

Cugetul imi lunecă
Harnic pe sub plânsele
Rămeriți și-mi spune că
M'oiu sorbi într'insele.

Patria pe toți fiii îi socotește deoptrivă, precum o maică, deși are mai mulți fii, pe toți îi iubește și îi nutrește deoptrivă, fără preferirea unuia sau altuia. Așa suntem noi convinși că stăm și față de patria noastră și zicem: noi credem tare, că și patria nu face nicio deosebire între fiii săi și nu tratează pe unul cu preferință și pe altul cu sclavie.

Fiiți cu dragoste către deaproapele vostru, ori de ce neam sau limbă va fi acela.

Să trăim în pace și în dragoste cu celelalte popoare.

Popoarele mai înainte au putut trăi fără literatură; astăzi însă așa ceva este curat peste putință. Feudalismul aristocratic s'a înlăturat prin dezvoltarea puterii morale și cunoașterea legilor firești; a pășit în locul aceluia egalitatea de drepturi și egala îndreptățire. Să nu uităm însă că puterea minții și a geniului, științele și artele sunt acelea care, în zilele noastre, dau popoarelor tăria și le asigură viitorul.

Știind eu ce lipsă mare are poporul nostru de a căpăta învățătură, de a se desăvârși și a se lumina, poftesc pe întreaga iubită preoțime să se nevoiască... a învăța și a lumina pe poporeni noștri, ca prin aceea din necovârșire la covârșire și din ruginita negură a neștiințelor, în care, prin curgerea nenumăratelor veacuri spre paguba universală până în ziua de astăzi se află, la limanul cel liniștit al științelor și al luminării să se aducă și așa să se preschimbe în popor cultivat.

Rămân credincios devizei mele: „Înainte!“ Face-ți și preacinstiile voastre așa; nu vă speriați de greutate, ci cu bărbăție dovedită pășiți înainte pe terenul colțuros, neteziți-l, cultivați-l, căci va rodi fructe nobile, fructe de luminarea fraților și fiilor noștri.

Ajută Dumnezeu, unde este cuget bun și unde puterile se știu întrebuința cu scumpătate și înțelepciune.

Non omnis moriar.

Poezie închinată lui Șaguna de Andrei Mureșanu

La inaugurarea tipografiei arhiepiscopale din Sibiu, în luna August 1850, după sfințirea apei cu solemnitate în localul tipografiei, prima tipăritură care ieși de sub teascurile noii tipografii fu o poezioară ocazională, dedicată lui Șaguna de poetul Andrei Mureșanu. Această poezie s'a cântat apoi în toate ocaziile ca un imn al lui Șaguna. Iată textul poeziei.

„Respiră Români, dedată'n suferințe,
Văzând că aspra-ți soartă începe-a se schimba
Destul căzuși în umbră, în oarba neștiință,
Trecută cu vederea, dar nu din culpa ta.

Respiră căci Pronia, ce poartă cărma'n lume,
Mișcată de durerea și vechiul tău suspin,
Trimise turmei sale Păstor al cărui nume
Insuflă reverință, respect și la străin!

În el româna gintă privește-al său părinte,
Renăscător d'un popor, înfrânt de jugul greu,
Ce'n semn de mulțumire, îi strigă 'n dulci
cuvinte:

Trăiasc Andrei Șaguna, prea demnul
Arhiereu!“

Fulguri de harismă
Lin spre mine flutură,
Adieri sub cari-s mă
Umple ca pe-o ciutură.

Taina mea e limpede:
Razele luminii mă
Aromesc; un ghimpe de
Dragoste e'n inimă.

Din durere rodnică
Urc spre viață trainică:
Ieri i-am fost logodnică,
Azi mireasă tainică.

VALERIU MUȘAT

Cartea pentru popor

Spiritul nou al vremurilor impune cu strășnicie grija deosebită pentru ridicarea nivelului cultural al poporului, ca pe una din problemele de competență.

Cea mai nimerită unealtă de ridicare și de formare culturală a maselor, este cartea. De aceea, lozincă vremii noastre trebuie să fie: «Carte, cât mai multă carte bună pentru popor!»

Cartea e cu adevărat o hrană. După cum pâinea și celelalte alimente constituiesc hrana trupeză a omului, tot așa cartea este hrana lui spirituală. Și pentru că cele spirituale sunt mai presus de cele trupeză, hrana spirituală a cărții nu-i îngăduie a fi mai puțin prețuită și căutată decât hrana trupului.

Istoria culturii noastre ne arată că cele dintâi cărți tipărite în limba română, au fost cărți religioase destinate poporului pe care mulțimea credincioșilor le căuta cu o sete nepotolită. De aceea, «cele mai frumoase perioade ale tiparului în cultura noastră veche le-a ilustrat cartea de conținut religios, iar Biserica a stăruit mereu să realizeze o legătură vie între popor și această carte. Și cartea aceasta «sfântă» a reușit în momente grele, să păstreze și să întărească unitatea sufletească a neamului românesc, sfărâmand tainic stavila granițelor politice»

Această subliniere justă a cuiva indică o nevoie reală și impune un program. Setea poporului după cartea religioasă este și azi tot așa de puternică, iar datorită Bisericii este să-i dea poporului cartea religioasă potrivită cu nevoile și cu aspirațiile lui actuale.

Drept aceea, alături de cartea populară profană, merită să satisfacă celelalte trebuințe materiale și spirituale ale poporului, cartea religioasă pentru popor trebuie să împlinescă funcția unui factor de ridicare religioasă-morală a maselor populare.

Setea poporului pentru cartea religioasă și interesul pentru această carte sunt mai presus de orice discuție. Rămâne doar ca Biserica să pună la îndemâna poporului această carte. A făcut, ce-i drept, acest lucru și până acum, dar astăzi trebuie să-și sporească râvna și truda în această direcție, oferind din plin poporului cea mai aleasă și mai potrivită carte religioasă.

O mare grijă trebuie să aibă Biserica cu privire la forma în care se toarnă cartea religioasă pentru popor. Aceasta trebuie să fie atrăgătoare și pe înțelesul poporului. Să nu se uite niciodată că poporul cere un stil simplu și întreg cu cuvinte care au darul să evoce imagini vii și potrivite a fi folosite ca direcții de orientare în viață.

Simplitatea stilului constă în alcătuirea lui din fraze scurte, care au darul de-a reține mai mult timp încordată atenția unui cetitor fără multă experiență în arta cetitului asupra fiecărei idei exprimate în frază. De simplitatea stilului ține și evitarea capitolelor lungi, care ar descuraja pe cetitor.

Pe de altă parte, stilul accesibil poporului este cel care folosește cuvinte în general cunoscute de el. De aceea, acolo unde nu se pot evita nicicum provincialismele sau noțiunile și termenii tehnici științifici, le vom explica cu cuvintele cunoscute de țaran. Alte calități ale stilului în care trebuie scrise cărțile pentru popor sunt: claritatea, vioiciunea și folosirea de imagini cât mai concrete și mai familiare țaranului.

Din cele de mai sus se poate vedea ușor, că nu oricine e chemat să scrie o carte religioasă pentru popor, ci numai cei care au vocație în această direcție. De aceea, preoții și credincioșii miruiți de sus cu acest dar, să pună neîntârziat mâna pe condei.

I. P.

Psalm

In geana dimineții mie gândul plin de Tine,
O Doamne al iubirii, ce sameni mângâiere
In obiditul suflet ce năzuește 'n bine,
De câte ori din slavă trimiți a Ta putere.

Și-așa precum albina din flori nectar culege,
Sburând pe 'n mireasmata câmpie 'n miez de vară,
Tot astfel al meu suflet din viața-acum alege
Polenul fericirii din veșnica-ți comoară.

Iar dorul meu Te cheamă din luminiș de cuget,
Privirea 'nrourată genunchi-mi înconvoaie,
Cununa umilinței aștern pe-al vieții muget
Să spăl greșala zilei cu lacrimi 'n șiroaie.

Sărmane mâini cerșesc din sfânt potir vieață,
La poarta casei Tale, clădită 'n jertfă sfântă,
Pe buze șoapta rugii destramă orice ceață
Și 'n suflet dalb azi îngerii un imn de slavă cântă.

Preot ȘTEFAN TASCIANU

Valoarea unui preot

În ultimă analiză, preoția, din punctul de vedere al subiectului, este o profesiune. Ea cuprinde în cadrul ei toate posibilitățile optime și toate alternativele pesime ale unei profesii. Chemați special, adică neprofesioniști, au fost doar sf. Apostoli și primii creștini, pentru care sacralul dilentantism al preoției, ca și apartenența la creștinism în general era un nobil vis. Mai târziu, când preoția devine o tagmă socială bine stabilită, când omul vine el însuși, din liberă voință, la treapta preoției, fără îndoială că preoția nu mai poate fi considerată decât, cel puțin parțial, o profesiune.

Multora li se pare însă că termenul profesiune ar fi impropriu pentru preoție, că este un calificativ pejorativ, care ar degrada demnitatea celestă a preoției. Analizând însă mai bine lucrurile, ne putem convinge de faptul că preotul, avându și ogorul său de muncă și rosul său specific în angrenajul social, ipsofacto aparține unei profesii. Această condiție profesională, de esență socială, nu exclude însă implicațiile superioare, harice, ale misiunii sale supra lumești. De altfel cine privește cu ochii limpezi lucrurile, nu se poate să nu descopere în orice profesiune, cât de umilă și cât de comună, alături de caracterul pur profesional, un anumit sens de transcendență etică, sens care transfigurează munca brută, profesională, înălțând-o până la rangul superior al unei misiuni. Orice profesiune legitimă, cerută de nevoile autentice ale mediului social, implică într'un anumit sens o misiune, adică naște dintr'un ideal, se nutrește cu devotament, pretinde un ethos și impune o jertfă. Aceasta, cu atât mai mult cu cât sunt profesii care pe lângă aptitudini cer vocație.

O profesiune indeplinită mecanic, fără suflet, adică fără conștiința unei misiuni, o profesiune lipsită de sensurile mai adânci ale muncii sale, fără transfigurarea unui ideal și fără un efort al depășirii de sine, este o profesiune eșuată, ratată. De aceea, nu profesionalismul în sine e de disprețuit, ci spiritul fals în care este înțeleasă și practică o profesiune. Preoția poate fi foarte bine judecată din unghiul de vedere profesional, fără a se scădea prin aceasta ceva prestigiul ei de purtătoare a unei taine și a unei mistuni dumnezeiești.

Considerarea preoției din punctul de vedere profesional are privilegiul de a ne cobori pe pământ, spre a vedea lucrurile real. Într'adevăr, așa după cum cea dintâi condiție pentru a fi un mare pictor este să știi să faci un desen corect, spre a fi un vrednic împărțitor de dar ceresc trebuie să fii mai întâi bine întemeiat din punct de vedere profesional. Trebuie, ca orice meșteșugar, să ai aptitudini potrivite cu profesiunea ta, să ai măcar o umbră de vocație, sau măcar voința statornică de a corespunde chemării tale preoțești, trebuie să te îngrijești de o cât mai bună pregătire profesională, iar mai presus de toate să fii om întreg și fără îndoială că „toate celelalte se vor adăuga vouă”. Respectarea condi-

țiilor profesionale și umane mărunte este fundamentul inbranabil al preoției adevărate, după care unii aleargă fără să țină seama că numai cine e credincios în cele mici „și neînsemnate” poate fi credincios și în cele mari. — Așa după ce și-a îndeplinit obligațiile elementare, preotul poate trece mai departe în desfășurarea „misiunii” sale. Această misiune, implicată în structura profesională a vieții preoțești, este determinată de locul social și de aspirațiile sociale pe care este chemat să le satisfacă activitatea unui preot.

În lăuntru vieții sociale preotul își are funcția lui bine stabilită de factor propulsiv de energie spirituală. El este chemat să activeze și să desvolte energiile sufletesti care zac în stare de latență, sau chiar în proces de desăgărire în sufletul poporului.

În primul rând, preotul îndeplinește funcția de medic sufletesc, de păstrător și propagator al igienei morale în mijlocul enoriașilor săi. Pentru aceasta trebuie ca el însuși să fie perfect sănătos sufleteste, să fie moral și să cunoască cu deamănuntul metehnele sufletesti și medicația lor elementară. Astfel, preotul, mai ales în scaunul mărturisirii, este cel dintâi chemat să ofere un sprijin sufletesc, o mângâiere, o rază de speranță, un punct de sprijin, o soluție în crize sufletesti, și să însuflească: curaj, optimism, încredere și tot ce ar putea tonifica un suflet „căzut între tâlharii” patimilor și ai disperării.

În al doilea rând, preotul este un educador al poporului, un animator spiritual, un sol al biruinței spiritului în viața de toate zilele. Educador prin cuvânt, prin prestigiu personal și prin propriu exemplu, el este chemat să împrăștie total desinteresat în jurul său razele iubirii și ale umanității superioare.

În al treilea rând, preotul este un rugător, o adevărată cale vie spre Dumnezeu. Viața lui, atitudinile lui, ființa lui întregă împrăștie în lume cu o miraculoasă forță de contagiune credința în atotputernicia și bunătatea divină și înduplecă poporul să accepte umilința fierbinte și înălțătoare a rugăciunii cu har și putere.

În al patrulea rând, preotul este îndemn permanent la faptă creștină. El este icoana vie a desinteresului, a biruinței sufletului asupra egoismului cărnii, este garanția incontestabilă a posibilității omului de a depăși egoismul feroce al animalității, prin dăruire de sine și prin generozitatea iubirii și a credinței în Hristos.

Preotul nu-și poate justifica, nu numai prezența harică, ci și prezența socială, dacă nu este în stare să deslănțue în sânul societății care îl reclamă, energiile spirituale care se cer mereu reactivate și alimentate din seva eternă a doctrinei creștine, dar și din activitatea vie, animatoare a preotului. Un preot bun este nu numai un simplu om, ci este în același timp un argument: poate unul din argumentele hotărâtoare pentru dovedirea existenței lui Dumnezeu. Preotul poartă în el garanția posi-

bilității de aplicare practică a normelor ideale de viață ale creștinismului în viața de toate zilele. De aceea, un preot care nu este un factor de energie spirituală în mijlocul poporului, din punct de vedere profesional este nul, iar din punct de vedere social inutil și indezirabil. El este un argument viu împotriva existenței lui Dumnezeu și împotriva lucrării harice a creștinismului în lume.

Iată deci elementele care califică valoarea profesională a unui preot, indicând perspectivele înalte ale misiunii lui. Ele se pot concentra în exigența și implicit în imperativul trezirii, menținerii și propagării continue a energiei spirituale în sânul vieții sociale. Un preot care el însuși nu posedă această energie nu poate fi bun pentru cariera preoțească. Nu va reuși să fie decât o asurzitoare „aramă sunătoare” și un desagregabil „chimval răsunător” printre celelalte inutilități și parazitisme ale acestei lumi.

Dreptul la viață al creștinismului este legat, astăzi mai ales, de funcția lui socială, iar această funcție constă în posibilitatea lui de a impune în lume forța energiei spirituale, forța ale cărei efecte depind de valențele etice și de capacitatea profesională a preoției.

Preot Ioan Opris

Episcopia Ortodoxă Rom. a Maramureșului
Sighet

Nr. 738/1948

4 1—3

Concurs

„Pentru ocuparea postului de Protopop al Tractului Baia Mare, „Cetatea de Piatră”, parohia centrală Baia-Mare, județul Satu-Mare, se publică concurs prin alegere cu termen de 45 zile, dela 15 Mai la 1 Iulie 1948.

Beneficiile sunt următoarele:

I. Dela parohia centrală:

1. Sesiie parohială de 17 jug. cadastrale.

2. Stolele obișnuite.

3. Salar dela Stat.

II. Dela protopopiat:

1. Diurna de Protopop.

2. Paușal pentru cheltuielile de cancelarie, conform prevederilor bugetului aprobat de corporațiunile protopopești.

3. Diurna dela parohii pentru vizitațiuni canonice.

3. Locuință în natură.

Protopopul ales va suporta toate impozitele după sesiune și beneficiul său.

Noul ales este obligat să predice regulat în Dumineci și sârbători și să catehizeze regulat la toate școlile din Parohia centrală.

Cererile se vor înainta Consiliului Eparhial Ortodox Român din Sighet, anexând următoarele acte:

1. Extras de naștere și botez.

2. Certificatele școlare și de calificare preoțească precizate în Statutul organic și concluzelor congresuale, precum și în Legea și statutul de organizare, art. 64 și anume:

a. Diplomă de bacalaureat sau diplomă de seminar.

b. Diplomă de calificare preoțească pentru parohii de clasa primă.

c. Diplomă de absolvire a unei Academii Teologice sau Licența în Teologie.

d. Dovadă că a împlinit cel puțin cinci ani în serviciul Bisericii cu o activitate rodnică în cariera preoțească.

3. Certificatul de serviciu.

4. Autobiografia.

Concurenții vor anexa litere de admitere dela Prea Sfințitul Episcop al Eparhiei noastre, iar celor din alte Eparhii le trebuie și încuviințarea dela Preasfințiii Chiriarhi respectivi și aprobarea dela Consiliul nostru Eparhial de a candida.

Din ședința Consiliului Protopopesc Ortodox Român al Protopopiatului Baia-Mare, județul Satu-Mare, ținută la 17 Februarie 1948.

Președinte: Protopop Stavr. (ss.) Alexțu Latîș. Notar, (ss.) A. Grobel Dir. Școlar.

Aprobat în ședința Consiliului Eparhial Ortodox Român al Maramureșului din 21 Aprilie 1948.

Episcop
† SEBASTIAN

Consilier Referent
Preot V. PUȘCARIU

INFORMAȚIUNI

INTERNE:

Mulțumiri. Înalt Prea Sfințitul Mitropolit *Nicolae* mulțumește pe această cale celor care i-au trimis urări creștinești din prilejul sfintei Învieri și împărtășește tuturor arhieresti binecuvântări.

In 24 Mai a. c., va fi alegerea noului Patriarh al României.

Vinerea Mare și slujba învierii s'au oficiat la sf. Patriarhie cu mare fast. Au participat membri ai Înaltului Prezidiu, în frunte cu d. Președinte, dr. C. I. Parhon, membri ai Guvernului, între care d. prof. Stanciu Stoian, ministrul Cultelor, reprezentanții autorităților civile și militare etc. În curtea Patriarhiei, o companie cu muzică și drapel a dat onorul. După oficierea serviciului religios, Înalt Prea Sfințitul Patriarh Locotenent Justinian și d. general Mihail Lascăr, ministru adjunct al Apărării Naționale, au făcut trupe tradiționalele urări.

1 Mai, ziua internațională a muncii, a fost sărbătorită anul acesta, la noi în țară și în străinătate, cu un fast deosebit. Sute de mii de muncitori de toate categoriile au defilat pe străzile capitalei și ale orașelor din provincie. În cuvântările ce s'au ținut, munca — cinstită și înobilată de Biserica creștină — a fost proslăvită sub toate formele ei și ridicată la rang de înaltă virtute.

Ordinul „Steaua Republicii Populare Române”, în diferite clase, a fost conferit unui mare număr de reprezentanți ai vieții politice, sociale și culturale românești, cu prilejul zilei de 9 Mai.

Ordinul Muncii este un nou ordin, înființat cu prilejul zilei de 1 Mai. Cu acest Ordin au fost decorați numeroși muncitori din toate categoriile, între care și 38 femei.

O largă amnistie a fost acordată cu prilejul zilei de 1 Mai.

Linia ferată București-Snagov a fost construită într'un timp foarte scurt, prin muncă voluntară și dată întrebuințării în a-junul zilei de 1 Mai.

Un puternic medicament împotriva tuberculozei, preparatul I. 2 — streptomycină plus alitacinat și sulfosalicilat — a fost realizat de un grup de medici români. Acest preparat, experimentat, a dat rezultate neașteptate acolo unde streptomycină, folosită până acum, ajunsese complet ineficace.

Biserica în slujba poporului. Sub titlul de mai sus, s'au pus sub tipar cele 14 conferințe publice ținute de profesorii Facultății de teologie „Andreiană” în anul universitar 1947-48.

Internatul teologic din București a organizat un ciclu de șapte conferințe religioase în Duminecile Postului mare. Conferințele au fost ținute de profesorii Facultății de Teologie din București.

Profesorii Facultății de Teologie din București au predicat în fiecare Duminică din Postul mare la biserica „Krețulescu” din Capitală.

† **Gheorghe Ștefan,** cunoscutul binefăcător din Brașov, a trecut la cele veșnice, Vineri în 7 Mai a. c., în vârstă de 73 de ani. Dintre binefacerile lui mai însemnate amintim numai donațiile făcute Bisericii „Sf. Adormire” din Brașov-Cetate, constând din 1 hotel și 1 local pentru a servi de cămin școlar, precum și 2 vile lăsate episcopiei Clujului. Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii săi!

† **Emil Neuzil.** În ziua de 28 Dec. 1947 a răposat conducătorul senior al compactoriei „Franz Neuzil” din orașul nostru, Spirit întreprinzător și harnic, E. N. și-a înzestrat întreprinderea cu cele mai bune mijloace de funcționare. Conștiincios și gata totdeauna a servi cu tot interesul, priceperea și destoinicia sa, E. N. și-a risipit energia și în slujba cărților și publicațiilor scoase la lumina zilei de harnica tiparniță șaguniană din centrul Ortodoxiei ardelenice. Cu el a dispărut un luminos exemplu de împănare conștiincioasă a datoriei față de societate.

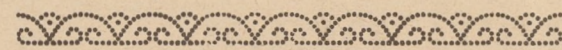
EXTERNE

Guvernul sovietic a lansat al treilea împrumut național de refacere și consolidare a economiei U. R. S. S. Acest împrumut, în valoare totală de 20 miliarde ruble, pe termen de 20 ani, a fost acoperit și depășit în 24 ore.

Noua Constituție a Statului cehoslovac a fost votată cu unanimitate de Adunarea Națională legislativă Duminică 9 Mai a. c.

Einulla Mahraliev se numește un bătrân în vârstă de 118 ani, care trăiește în satul Pelicheș (Regiunea Astarinsk, R. S. Azerbaidjan), bucurându-se de o perfectă sănătate și muncind ca un flăcău.

Guvernul Statelor Unite ale Americii a făcut guvernului Uniunii Sovietice propuneri pentru examinarea relațiilor sovieto-americane, în vederea unei destinderi a raporturilor încordate dintre cele două state. Guvernul sovietic a răspuns că primește aceste propuneri, exprimându-și totdeodată speranța că va fi posibil să se găsească mijloace pentru eliminarea divergențelor existente și pentru stabilirea bunelor relații între cele două țări.

Nr. 200/1948 prot.

1 (3-3)

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III-a **Iarăș** din protopopiatul Sf. Gheorghe, jud. Treiscaune, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele:

1. Salarul dela stat.
2. Locuință în casa parohială, două camere cu bucătărie, bucătărie de vară, grajd, șură, toate în bună stare.
3. Sesiune parohială, 18 jug. arabil.
4. 3 stâjeni lemne de foc, transportate la casa parohială.
5. Stola obișnuită în protopopiat.

Obligațiuni:

Nou alesul preot va predica în Dumineci și sărbători și va catehiza la școala primară pe elevii ortodocși.

Candidații își vor înainta cererile împreună cu documentele prescise, în termenul sus arătat, la oficiul protopopesco Sf. Gheorghe, și se vor prezenta, cu învoirea preabilă la susnumitul oficiu, în una din Dumineci sau sărbători, în parohie, spre a liturghisi, a predica și a face cunoștința cu poporul.

(Parohia este la 5 km. de gara Feldi oara-Brașov).

Oficiul protopopesco, în înțelegere cu Consiliul parohial.

Sf. Gheorghe, 24 Februarie 1948.

Ioan Ludu
Protopop

Nr. 2 3 3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Seneruș**, protopopiatul Târnava Mare, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreună cu acest post:

1. Salar dela stat, dacă paroh a deveni bugetară.
2. Locuință în natură.
3. Sesiune parohială 4 jug. arător, pământ bun.
4. Lemne de foc după trebuință dela primăria comunei.
5. Venitele stolare obișnuite în parohie
6. Dela 200 familii ortodoxe române din parohie câte 1/2 feldără grâu, 1/2 feldără porumb și una feldără cartofi pe an.

Cel ales va predica în Dumineci și sărbători și va catehiza la școala primară, pe lângă celelalte îndatoriri pastorale. Cererile de concurs, însoțite de acte și binecuvântarea arhierescă de candidare, se vor trimite Oficiului protopopesco ortodox român din Dumbrăveni, jud. Târnava Mică.

Concurenții se vor prezenta în parohie, într'o zi de Duminică sau sărbătoare, cu învoiaștea preabilă a Oficiului protopopesco, pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Oficiul protopopesco Târnava Mare, în înțelegere cu Consiliul parohial din Seneruș.

Dumbrăveni, la 16 Martie 1948.

Ioan Dragolea
Protopop

Subiecte de conferințe

Pentru actualitatea lor și ca sugestii pentru cuvântările ocazionale ale preoților, dăm mai jos lista subiectelor pentru conferințe la ședințele publice ale centrelor parohiale din Arhiepiscopia Craiovei:

1. Misiunea Bisericii în mersul spre progres al societății.
2. Rolul slujitorilor Bisericii în noua formă de organizare a Statului. (Republica Populară Română).
3. Anul 1848 în lumina timpurilor noastre.
4. Justiția și poporul.
5. Neștiința de carte și starea progresului.
6. Cooperația și viața nouă a societății.
7. Indrumarea vieții prin cetirea cărților ziditoare.
8. Rostul Căminelor Culturale și datorita cetățeanului de a ajuta și folosi lucrarea lor.
9. Rândulala cea bună în gospodărie. Cum să muncim? Cum să trăim?
10. Munca, pilduire și indemn creștin.
11. Viața sindicală și lucrarea Bisericii.
12. Modele de viață închinată muncii și ajutorării semenului.
13. Femeia în lupta cetățenească pentru bine, pentru dreptate și pentru adevăr.
14. Momente de seamă în luptele și biruințele cetățenești. La noi și în alte părți.
15. Figuri de preoți în Cooperație.
16. Evanghelia și democrația.
17. Pacea și condițiunile asigurării ei.
18. Grija pentru sănătatea corpului și pentru sănătatea sufletului.
19. Cum poate fi tineretul pregătit pentru viață.
20. Munca neorganizată dă rezultate slabe. Datoria de a folosi uneltele perfecționate și metodele cele noi de lucru.

Nr. 3166 Ep.

Circulară

către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din Arhiepiscopia ort. română de Alba-Iulia și Sibiu

On. Minister al Cultelor, cu adresa Nr. 4538/948, din 17 Aprilie a. c., ne-a trimis următorul ordin circular:

„În legătură cu adresa Băncii Naționale a României, Direcțiunea Creditelor, Serviciul Depunerilor spre fructificare, Nr. 133,063, din 1948, înreg. sub Nr. 4538/948, avem onoare a Vă face cunoscut că pentru menținerea succesului stabilizării monetare și desăvârșirea întregului plan legat de această operațiune de interes general și care necesită o acțiune continuă pentru încurajarea spiritului de economie în scopul de a se crea un curent cât mai puternic al depunerilor spre fructificare către Institutele de Credit, este nevoie ca și Biserica, prin prestigiul și autoritatea morală a clerului ei, în predicile și cuvântările ocazionale, să fie prezentă în această acțiune de lămurire a maselor, la formarea convingerii necesare creerii unui curent puternic pentru depunerile spre fructificare către Institutele de Credit.

Pentru completă lămurire și edificare spre atingerea scopului propus, Vă înaintăm alăturat rezumatul normelor pentru colectarea, restituirea și contabilizarea depunerilor de economii și argumente pentru stimularea depunerilor spre fructificare de livrete de economii, referitoare la această problemă, rugându-Vă să dispuneți organelor în subordine, protoierei și preoților, să desfășoare o activitate intensă în spiritul celor arătate, comunicându-ni-se cât mai des, prin rapoarte informative și cu date precise, despre această campanie de lămurire a maselor de depunători, arătându-ne eventual greutățile întâmpinate de preoți, cu sugestii și propuneri.”

P. C. protopopi și preoți sunt înduramați a se conforma celor de mai sus.

Sibiu, din ședința secției economice de la 28 Aprilie 1948.

Consiliul arhiepiscopal

Nr. 9772/1947.

1-3

Concurs din oficiu

Având în vedere împrejurarea, că la primul Concurs publicat pentru întregirea protopopiatului vacant **Sfântul Gheorghe**, nu s'au prezentat candidați,

Publicăm un Concurs repetit pentru întregirea protopopiatului *Sf. Gheorghe*, deasfădată cu termen numai de 15 zile dela apariția lui în Telegraful Român.

Beneficii:

1. Salar și diurnă dela Stat.
2. Diurnele cuvenite la vizitațiile în parohiile din protopopiat.
3. Locuință în casele protopopești.
4. Sesiune parohială-protop. 30 jug. pământ arabil și de cosit pe hotarul comunei Aninoasa.
5. Venitele stolare dela parohia protopopească Sf. Gheorghe I.

Indatoriri:

Noul protopop va conduce și Oficiul parohial din Sf. Gheorghe, va catehiza până când se va întregi și parohia a doua, va predica și va inspecta învățământul religios din parohiile protopopiatului.

Cererile de candidare și de concurs, însoțite de acte necesare, vor fi trimise la adresa Consiliului arhiepiscopal în Sibiu.

Sibiu, din ședința plenară, ținută la 15 Ianuarie 1948.

Consiliul arhiepiscopal

Nr. 1080/947 prot.

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a **Aita-Medie**, cu filiile Aita-seacă și Valea-Zălanului din protop. Sf. Gheorghe, se publică concurs, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Salar dela stat.
2. Locuință închiriată de parohie, din fondurile ei, sau din repartiție.
3. Sesiune parohială: 15 jug. arabil în hotarul Aita-mare, și 20 jug. fâneațe în hotarul com. Aita-seacă (12-14 km).
4. Taxele stolare obișnuite în protop. Sf. Gheorghe.
5. O feldără cereale de fiecare cap de familie mai înstărit, dela văduvi și cei săraci câte 1/2 feldără.
6. Câte un car lemne de foc, transportate la locuința preotului dela credincioșii cari au vite de jug.

Indatoriri:

1. Cel ales va predica în fiecare Duminică și sărbătoare în biserică.
2. Va catehiza elevii din școala primară.
8. Va ține săptămânal patru seri instructive cu tinerimea pentru însușirea limbii române.
4. Vor fi preferați candidații cari vorbesc limba maghiară.

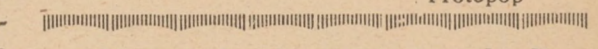
Cererile de candidare, însoțite de documentele prescise și de autorizația de candidare dela P. V. Consiliu arhiepiscopal, vor fi înaintate în termen oficiului protopopesco Sf. Gheorghe.

Candidații se vor prezenta în parohie, spre a celebra și predica și a face cunoștință cu poporul, într'una din Dumineci sau sărbători, cu prealabila încuviințare a oficiului protopopesco.

Sf. Gheorghe, 3 Septembrie 1947.

Of. protopopesco ort. rom. Sf. Gheorghe, în înțelegere cu Consiliul parohial din Aita-medie.

Ioan Ludu
Protopop

Alegeri de deputați eparhiali

Mitropolia ortodoxă română a Banatului ține alegeri de deputați în congresul național-bisericesc al acelei Mitropolii, upă cum urmează: Joi 20 Mai a. c. pentru deputații din cler și Duminică 23 Mai a. c. pentru deputații mireni. Despuieră scrutului se va face Duminică 30 Mai a. c.